NIEUW VLAANDEREN

MEDE ORGAAN VAN HET KATHOLIEK VLAAMSCH OUD-HOOGSTUDENTENVERBOND

6 JANUARI 1940

Tijdingen van het K.V.O.H.V.

Overzicht der werking. — Gouw West-Vlaanderen.

AFDEELING KORTRIJK.
Dr R. van Roosbroeck over
« Van Versailles tot September 1939 ».

Deze eerste Wintervergadering ging door onder voorzitterschap van **Mr P. Beeckman**, terwijl **Dr. A. de Jonghe** het op zich genomen had den geleerden spreker aan de toehoorders voor te stellen.

Actueeler onderwerp is er wellicht niet denkbaar, doch ook geen veelzijdiger. De spreker had er de voorkeur aan gegeven de ontwikkeling der gebeurtenissen te gaan beschouwen niet uit economisch noch sociaal, maar uit diplomatiek standpunt. Het moeilijke voor de menschen is wel de feiten der geschiedenis te gaan bekijken in al hun realiteit, zich plaatsend op een objectief standpunt. Immers, « historie is geen moraal » ; diplomatie is niets dan realiteit, beheerscht door nuchtere belangen. Wij denken doorgaans anders, wij stellen ons immers op een moreel standpunt (zoo b. v. van den vrede), en laten ons aldus beïnvloeden bij het beschouwen der gebeurtenissen, dan wanneer toch zooveel rationeele elementen aanwezig zijn die niet overeenstemmen met het gevoelen. Zelfs de ideologie speelt geen rol in de buitenlandsche politiek, het is trouwens altijd zoo geweest.

Voorbeelden uit de geschiedenis : 1648, Verdrag van Munster ; 1713, Verdrag van Utrecht ; 1815, Verdrag van Weenen ; 1919, Verdrag van Versailles. Telkens werden grenzen gewijzigd, staten opgericht, waarbij alleen rekening gehouden werd met strategische overwegingen.

De geachte spreker weidt daarna uit over de verschuiving van bepaalde problemen en conjuncties in Europa. Zoo het probleem Tsjecho-Slowakije en het gebeuren in Polen.

Het ware onbegonnen werk aan de hand van een verslag een beknopten inhoud te geven van deze uiterst interessante uiteenzetting; men zou zich moeten beperken tot het opgeven van een reeks feiten en gebeurtenissen, tot het opsommen van een reeks problemen, die te niet gedaan hebben, wat Versailles en de democratische mogendheden met hun na-oorlogsche politiek bewerkstelligd hadden.

Iedereen weet thans hoe men tot de tegenwoordige « geweldspolitiek » gedwongen werd, dan wanneer Versailles zelf de mogelijkheid van revisie voorzag (iets wat overigens nooit werd toegepast). Als vertrekpunt der evolutie naar het huidig gebeuren mag beschouwd worden, het afkondigen in 1935 van de Duitsche herbewapening en het conflict van Ethiopië.

Het typische is hier de evolutie van de Engelsche politiek, haar aanpassing aan de machtsconjunctuur. Typisch ook de Fransche reacties, het manoeuvreeren van de Fransche politiek naar **bestendige** samenwerking met Engeland. Verder de angst-psychose, die zich meester maakt van de vazalstaten van Frankrijk, te meer daar ondertusschen het Spaansch conflict losgebroken is ; de toenadering Duitschland-Italië en de schommeling bij zekere Balkanstaten waarvan Joego-Slavië het meest kenschetsende geval is.

De gevolgen konden niet uitblijven : wantrouwen der Balkan- en der Fransche vazalstaten ; definitieve totstandkoming van de spil Rome-Berlijn en de nieuwe oriënteering in Midden-Europa.

(Zie vervolg bovenaan 3de kol. blz. 19)

Het K. V. O. H. V. en " Nieuw Vlaanderen „

Bij den aanvang der maand November 1939 werd namens den Centralen Raad van het K.V.O.H.V. het volgend dringend schrijven gericht tot de leden van het Verbond, welke tot hiertoe nog niet op « Nieuw Vlaanderen » waren geabonneerd.

OPROEP TOT DE LEDEN.

De Centrale Raad van het K. V. O. H. V. heeft hierbij de eer om Uwe zeer welwillende aandacht te verzoeken voor een aangelegenheid van het grootste gewicht : de verhouding nl. van de leden van ons VERBOND tot het cultureele Weekblad « Nieuw Vlaanderen ». Het is U zeker niet ontgaan, dat de Centrale Raad herhaaldelijk in mededeelingen en oproepen en meer bepaaldelijk vóór enkele maanden bij het toezenden van het eerste nummer der « Tijdingen K. V. O. H. V. » heeft beklemtoond dat de lijn door de redactie van « Nieuw Vlaanderen » getrokken inzake Vlaamsch-nationale aangelegenheden volkomen gelijkloopend is met de richtlijnen welke tot dusverre door den Centralen Raad werden gegeven, — bij zooverre dat bij beslissing van den Centralen Raad, het weekblad « Nieuw Vlaanderen » mede het orgaan van het K. V. O. H. V. werd uitgeroepen.

Terzelfdertijd werd U door het Beheer van « Nieuw Vlaanderen » gedurende ettelijke weken een proefnummer van dit weekblad bezorgd en, voor korten tijd, een speciaal nummer « Nieuw Vlaanderen-Tijdingen K. V. O. H. V. » (24 Juni ll.), waarin de dringende wensch werd uitgesproken dat elk lid van ons Verbond tevens een abonné op « Nieuw Vlaanderen » zou worden, tot versteviging van de positie die wij op dit oogenblik in Vlaanderen innemen.

Inderdaad is « Nieuw Vlaanderen » thans ontegensprekelijk de tolk geworden van de onafhankelijk-denkende en strijdbare Vlamingen. De Centrale Raad moet echter tot zijn zeer groot leedwezen vaststellen dat, waar « Nieuw Vlaanderen » meer en meer vasten voet krijgt bij onze gewone volksjongens, die zich aan de evolutie van de Vlaamsch-nationale politiek gelegen laten, thans nog honderden leden van het K. V. O. H. V. afzijdig zijn gebleven en dat zijn dringende oproepen tot hiertoe op weinig bevredigende wijze werden beantwoord.

Waar het K. V. O. H. V. als organisatie de gelegenheid heeft te mogen aanleunen bij — en te beschikken over een orgaan als « Nieuw Vlaanderen » is de Centrale Raad van oordeel, dat de zware last van deze onderneming niet mag blijven rusten op de schouders van enkele weinigen. Vooral in de huidige tijdsomstandigheden waardoor het bestaan en de propageering van een weekblad als « Nieuw Vlaanderen » ten zeerste bemoeilijkt wordt, beschikken de leden van het K. V. O. H. V. over een uitstekende gelegenheid om op daadwerkelijke wijze hun onwrikbare solidariteit met hun organisatie en haar leiding te betuigen. Beter dan wie ook, begrijpt U voorzeker de dwingende noodzakelijkheid om in tijden als deze het orgaan dat uwe en onze gedachten vertegenwoordigt, in stand te houden en zijn toekomstig bestaan te verzekeren. Daartoe is echter een solidaire steunactie van alle leden van het K. V. O. H. V. noodzakelijk.

De Centrale Raad doet hierbij een nieuw beroep op U, in de overtuiging dat U ditmaal uw houding als konsekwente leden van het K. V. O. H. V. zult willen bepalen en niet langer uw steun ontzeggen aan de enkelen uwer medeleden, die het harde werk van het verzorgen van uw weekblad hebben op zich genomen. De Centrale Raad is ervan overtuigd, dat U dit dringend schrijven volkomen zult begrijpen en dat U zonder aarzelen bijgaande inschrijvingskaart zult willen terugbezorgen.

De Centrale Raad vertrouwt erop dat U zijn richtlijnen in deze zoowel als in alle andere aangelegenheden trouw zult willen opvolgen in het gemeenschappelijk belang van ons Verbond, en van « Nieuw Vlaanderen », dat de trouwe weerspiegeling is van ons denken en handelen.

DE CENTRALE RAAD K. V. O. H. V. :

Mr P. F. Beeckman (Kortrijk), Mr A. Bockaert (Gent), Lic. F. E. Brieven (Brussel), Prof. R. van Cauteren (Leuven), Dr E. Claes (Ukkel), Mr J. L. Custers (Brussel), Mr Rob. Fransman (Hasselt), Mr J. Goedertier (Gent), Mr M. Langohr (Antwerpen), Dr J. Lebeer (Antwerpen), Dr G. Lefèvre (Oostende), Ir F. A. Mariman (Antwerpen), Ir P. Meuwissen (Hasselt), Prof. Fl. van der Mueren (Leuven), Dr J. Rombouts (Antwerpen), Mr Roppe (Tongeren), Prof. A. Stefens (Antwerpen), Mr K. van Tyghem (Roeselare), Ir J. Viérin (Brussel), Prof. H. J. van de Wijer (Leuven).

***

Wij zouden bezwaarlijk kunnen zeggen dat het gevolg, dat door onze leden aan bovenstaanden oproep en aan den vorigen werd gegeven, aan de verwachtingen van den Centralen Raad K. V. O. H. V. heeft beantwoord.

Nog steeds zijn honderden leden van ons Verbond niet geabonneerd op « Nieuw Vlaanderen », MEDE ORGAAN VAN HET K. V. O. H. V. Een dergelijke toestand — niemand zal het ontkennen — is, vooral op het huidige oogenblik, volkomen ongezond.

Daarom doen wij hier nogmaals een dringend beroep op onze GEABONNEERDE leden, opdat zij zonder uitstel, bij den aanvang van het jaar 1940, hun medeleden zouden bewegen hun voorbeeld te volgen en naar middelen uitzien om plaatselijk de propaganda OP INTENSIEVE WIJZE te voeren.

Hierom verzoekt met allen aandrang in het belang én van de verdere vruchtbare actie van het K. V. O. H. V. én van hun orgaan « Nieuw Vlaanderen », in de overtuiging dat dit Nieuwjaarsgeschenk hem niet zal worden geweigerd

H. J. van de Wijer, ...
Alg. Voorzitter K. V. O. H. V.

TIJDVERDRIJF

Oplossing Nr 13

VARIANTEN :

1) BEJAARDEN + JASSEN + RAAF + SNUFFEN + FEZIKT
2) VEZELT + BLEK + LEI
3) FEZELT + BLEK
4) WISJEWASJE + PASJA
5) GEBARSTEN + PAK
6) GEBERSTEN + PET
7) ROB
8) ROG
9) ROT

KRUISWOORDRAADSEL NR. 1

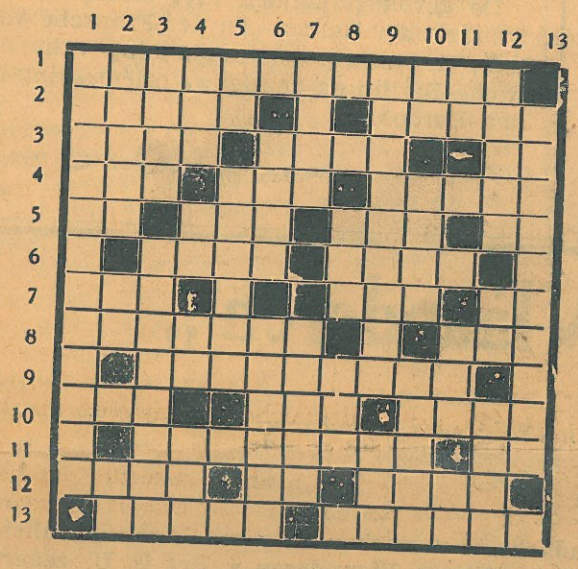

WATERPAS :

1. Gezondheid, voorspoed en het behoud der ... wenschen wij van harte aan al onze lezers !
2. Insteek, inzet, ingiet, enz. — Als er vijandelijke vliegers in aantocht zijn !
3. Stekelvarken. — Voetvinger. — I I.
4. Onbepaald iemand, die soms bepaald kwaad kan berokkenen. — Veroud. : edelsteen, inz. in een vingerring. — Huil, krijt.
5. Een doe-... (factotum). — Dat is van... en geener waarde. — Liefkoozing. — In niet verre betrekking staand.
6. Het dier eet zijn ... vol. — Hij zit in de ... (genepen).
7. Spoedig. — Hengelsnoer. — F in twee letterteekens.
8. Sluiswachters. — Wilde haver.
9. Voortdurend, onafgebroken.
10. Vocht dat uit den mest zijpelt. — Nieuwste wereldtaal. — Weldoende goden.
11. Slecht op de piano spelen. — Scherpe kant van mes of bijl.
12. Wat hij ... was goed gedaan. — Bijw. of voornw. naar keus. — Als ge een neger onthoofdt, bekomt ge een rivier in de Donau-landen.
13. Een gevoelige ... bij iemand raken. — Flinke, ferme personen die zich onderscheiden.

LOODRECHT :

1. Strook grond tusschen twee strijdfronten.
2. De duivel is de ... van de duisternis. — ... ! ... ! wat is dat? — Gewijzigde muziektoon.
3. Gemeente ten O. van 's Hertogenbosch. — Een ... weg (van donkergrauw, zeer hard, vulkanisch gesteente).
4. Hij heeft ... gegeven (is door zijn ziekte erg afgevallen). — Bijwoord. — Eng. afk. voor « Leger des Heils ». — Vrouwennaam.
5. Muzieknoot. — Zich ... vallen.
6. Hard dierenvet. — Zoo mager als een...
7. Van het werkw. « liegen ». — De ... wordt in den Libanon tot 40 m. hoog.
8. Langstelige bijl. — Duin, zandheuvel.
9. Meer en district in Belg. Kongo. — Onschuld.
10. 69 cm. — Gordel. — Betref, interesseer.
11. Zoo doet de ezel. — Klein gewicht. — Men zegt dat 't Vlaamsch te niet zal gaan : 't ... zal !
12. Volkst. voor : Catharina. — Bevrucht de eenige landbouwstreek van Italië. — ... wien ... toekomt !
13. Misprijzen.

NIEUWE WINTERPRIJSKAMP

Met dit nummer begint de tweede driemaandelijksche Winter-wedstrijd. Wij hebben getracht Nummer 1 in 't bereik van ieder lezer te stelen ; alleen de omschrijvingen werden wat minder expliciet gemaakt. Wij durven te rekenen op een beduidende aangroei van het aantal mededingers. Onze getrouwe vrienden-oplossers kunnen daar veel toe bijdragen.

Onder de toekomstige opgaven verschijnen de bekroonde composities van onze abonnenten. Daarbij zullen de meer onderlegde zoekers hun gading vinden.

Aan dit tornooi kent het Beheer nogmaals 13 prijzen to, nl. 10 aan de best geclasseerden en 3 te verloten onder de overige deelnemers.

BIJ DE KERSTPUZZLE (Nr 12)

Het Kerst-Kruiswoordraadsel bracht weer een lichte wijziging in de verhouding der gemaakte punten. De gaping tusschen de tien leiders en de verdunde nasleep verengde zichtbaar. Zal de hr Wets er in slagen de kloof te dempen?...

De opgave was niet moeilijk, maar borg toch een paar wolfsklemmen en schietgeweren !

Zoo lieten tal van oplossers zich door het meer gebruikelijke *schoener* (voor *schooner*) verleiden om *Goa* te spellen i.p.v. *Gea* (voor *Gaia*), en *czardas* leidde ten onrechte tot het gebruik van *Zamos* en *Zamus*.

Het vers van Vondel « o Kerstnacht, schooner dan de dagen ! » gold ook eenigszins als een imperatieve opgave, evenals de vredesboodschap « aan de menschen van *goeden* wille ». Daardoor was *goeien* ook reeds uitgesloten, Verschueren en Van Dale niet te na gesproken.

A.s. Zondag verschijnt hier, samen met den einduitslag, de lijst der prijswinnaars van den eersten Winter-wedstrijd.

Ziehier de voorlaatste score :

190 punten : Renkin, St. L.-W. ;
189 punten : Denys, R. ; Van Brabant, D. ;
188 punten : Vanderdeelen, St. G.-R. ;
186 punten : Verbist, D. ;
185 punten : Asperslag, H. ; Theys, St. G.-R. ;
183 punten : Seeldrayers, A. ;
182 punten : Seghers, V. ;
181 punten : Usé, St. T. ;
178 punten : Wets, St. G.-R. ;
174 punten : Wiedel, R. ;
172 punten : De Coene, M. ;
165 punten : De Bruycker, A. ; De Wispelaere, H. ;
164 punten : Shaw, W. ;
163 punten : Bruylant, G. ;
162 punten : Claeys, G. ; Rutten, R. ; Schutters, Te Velde ;
160 punten : Martens, H. ;
158 punten : Van Opstal, V. ;
156 punten : Lefèvre, O. ; Raetschelders, M. ;
155 punten : De Haseleer, A. ;
154 punten : Govaerts, B. ;
153 punten : Doucet, L. ;
152 punten : Struyf, D. ; Waeterinckx, G. ;
150 punten : Nauwelaerts, B. ;
141 punten : Bonte, B. ; Lhoest, W. ;
140 punten : De Buyzer, M. ; Hermans, H. ;
138 punten : Cooreman, B. ;
134 punten : Van Brussel, R. ;
131 punten : De Leu, L. ;
126 punten : Holten, T. ; Van den Abeele, St. M.-L. ;
121 punten : Pieters, Z. ;
120 punten : Van Ermen, B. ; Weytjens, St. A. ;
118 punten : Huysmans, A.

BRIEVENBUS.

COOREMAN, B. — Dat was U toch geen ernst, wel?... — Jammer dat U zoo laat aangezet hebt !

DE HASELEER, A. — Dank voor goede wenschen ! En veel « chance » in den nieuwen prijskamp !

VAN OPSTAL, V. — Herziening van de puntenberekening gebeurde reeds. — *Patate* bestaat, bij ons beste weten niet. Het wisselwoord voor *batate* was *pataat*, en dat kruiste best met *pais* en *Oslo-staten*. Wij geven toe dat de aard der opgave (2 letters invullen per hokje) wel eens belette klaar te zien.

SEELDRAYERS, A. — *Goeden* was gebonden aan de versie van de vredesboodschap, en sloot ipso facto alle *boeken* en andere *boeren* uit !...

ASPERSLAG, H. — Inderdaad ! Maar tal van oplossers beriepen zich te recht op Van Dale !

VAN BRABANT, D. — Besten dank en wederkeerige wenschen ! Proficiat ook voor den kleinen bolleboos ! — Te gemakkelijk?... Dat is relatief ! Zie maar de puntenverhouding. In het onderhavig geval, heeft de vooropgezette dubbele opgave daar eenigszins aanleiding toe gegeven. Een verzwaring van de puzzle's zou onvermijdelijk afvalligen na zich slepen. En de ... familie is reeds danig beperkt !

UITSLAG VAN DEN PRIJSKAMP IN EIGEN COMPOSITIES.

Deze proef wekte niet de verwachte belangstelling op bij de lezers. Ze bood nochtans gelegenheid te over tot interessant tijdverdrijf en spannende mededinging te meer, daar wij verschillende categorieën hadden ingesteld.

Twee van het geringe aantal deelnemers moesten bovendien nog uitgeschakeld worden : de hr. DE PRETER, te velde, omdat zijn kruiswoordraadsel feitelijk uit drie afzonderlijke puzzle's bestond doordat twee woordgroepen volledig afgezonderd werden van de andere voor blinde vakken ; de hr. DE HASELEER van A., omdat zijn raadsels in geen enkele der bedongen categorieën konden ondergebracht worden (hij gebruikte nl. scheidings*lijnen* i.p.v. -vakken), en dus ook niet konden beoordeeld naar den zelfden maatstaf die wij ter vergelijking aangelegd hadden.

Ziehier de behaalde punten :

A. Symmetrische Kruiswoordraadsels met varianten :
1. VAN BRABANT, D. 23 punten.
B. Magische Raadsels met varianten :

(Zie vervolg onderaan volgende kolom)

1. VERBIST, D. 25 punten.
C. Asymmetrische Kruiswoordraadsels met varianten :
1. ASPERSLAG, H. 26 punten.
2. USE, St. T. ; VERBIST, D. 22 punten.
3. ASPERSLAG, H. 18 punten.
D. Symmetrische Kruiswoordraadsels zonder varianten :
(Ingezonden door den hr. DE PRETER, te velde. Niet gerangschikt.)
E. Asymmetrische Kruiswoordraadsels zonder varianten :
1. VERBIST, D. 22 punten.
2. WETS, St. G.-R. 10 punten.
F. Magische Raadsels zonder varianten :
1. ASPERSLAG, H. 26 punten.

Prijswinnaars zijn : de eerste van elke reeks.

Tijdingen van het K.V.O.H.V.

(Vervolg van blz. 20).

Merkwaardig was ook de houding van Polen, gedicteerd door haar traditioneele politiek (streven naar Groot-Polen). Polen zoekt eerst aanleuning bij Duitschland om zich schrap te zetten tegen Rusland. Wanneer Duitschland echter te machtig wordt in Midden-Europa, zoekt het hulp en samenwerking bij andere landen : Roemenië, Slowakije en eventueel Joego-Slavië en dan verder bij de landen die aan het Verdrag van Versailles vasthielden. Beck's plan slaagde echter niet.

De pions waren nu opgesteld : de Engelsch-Fransche waarborg aan Polen, de Duitsch-Russische samenwerking. Daarop volgde de politieke voorbereiding en het manoeuvreeren van de twee imperialistische bewegingen welke tegenover elkaar kwamen te staan : Engeland en Duitschland.

Duitschland haalde den eersten slag thuis door zijn overeenkomst met Rusland (geen twee fronten), Engeland nam zijn « revanche » te Ankara. Eens te meer zou hier blijken dat de politiek der grooten enkel en alleen op louter belangenoverwegingen is gesteund, zonder veel rekening te houden met de begrippen Recht en Rechtvaardigheid.

AFDEELING OOSTENDE

Tweede Wintervoordracht op 23 Dec. 1939.

Was het groot publiek niet opgekomen, zooals voor de voordracht van Pater Dr. Stracke, waren er vooral veel minder dames, toch was het puik van de Vlaamsche intellectueelen bij dezen tweeden voordrachtavond aanwezig.

Na een inleidend woord door den Voorzitter Dr. G. Lefèvre, die de groote verdiensten van Prof. Dr. L. van der Essen als geschiedschrijver in het licht stelde, ving de Leuvensche hoogleeraar zijn uiteenzetting aan over de « **Buitenlandsche Politiek van België sedert 1830** ».

Rijk gedokumenteerd, een klare lijn volgend, toonde hij ons hoe van meet af ons land bedreigd werd door zijn machtige naburen Frankrijk en Pruisen, en beschermd door Engeland. De groote figuren van dien tijd waren de almachtige Kanselier Metternich, Lord Palmerston en later Bismarck en Napoleon III. Hij deed vooral het wijs beleid en den grooten invloed uitkomen van Leopold I, die aan al deze dreigende gevaren, onverschrokken en met echte staatsmanskunst, het hoofd wist te bieden.

De groote zwakheid was dat de jonge Staat geen traditie had inzake Buitenlandsche politiek. Het hoogtepunt van het gevaar ontstond tijdens de regeering van Napoleon III, maar wederom werd het gevaar overwonnen dank zij de tusschenkomst van Engeland.

Na 1870 kwam het gevaar uit het Oosten, voornamelijk door de zwakheid van de Belgische landsverdediging en zoo kwam 1914-18 met al het verdere geharrewar, veroorzaakt door de Belgische houding op het Congres van Versailles ten aanzien van Nederland.

Ten slotte wijdde spreker enkele beschouwingen aan de Buitenlandsche politiek en aan het beleid van Koning Leopold III sedert 1936.

Gedurende anderhalf uur had de geleerde spreker zijn aandachtig gehoor weten te boeien en het langdurig applaus dat er op volgde, bewees hoezeer zijn lezing was ingeslagen.

Na een dankwoord door Dr. Lefèvre, die het een krachttoer heette een dergelijke brok geschiedenis in een zoo korte spanne tijds te kunnen uiteenzetten, nam de ondervoorzitter Dr. van den Bulcke nog het woord om den voorzitter hartelijk geluk te wenschen ter gelegenheid van zijn bevordering tot officier in de Kroonorde, wat met geestdriftige instemming werd onthaald.

NIEUW VLAANDEREN

MEDE ORGAAN VAN HET KATHOLIEK VLAAMSCH OUD-HOOGSTUDENTENVERBOND

13 JANUARI 1940

Tijdingen van het K.V.O.H.V.

Op Zondag 3 December 1939 werd door het K.V.O.H.V. een ALGEMEENE VERGADERING gehouden te Brussel, waarop door Dr J. ROMBOUTS gehandeld werd over « DE TAALTOESTANDEN IN HET LEGER ».

Na afloop van deze vergadering, werden door Dr ROMBOUTS bepaalde voorstellen bekendgemaakt, welke voor nader onderzoek aan den Centralen Raad K.V.O.H.V. werden voorgelegd en thans in de hiernavolgende ressenties werden geformuleerd.

Resoluties in zake taaltoestanden in het leger.

1° Geen gezonde toestanden en rechtvaardige verhoudingen in het leger zijn denkbaar, zoolang niet afgezien wordt van het stelsel der gemengde eenheden, en de indeeling van Vlamingen en Walen in afzonderlijk groote eenheden niet kordaat wordt doorgevoerd.

Dit beginsel, dat den grondslag uitmaakte van de wet van 1928, — door de wet van 1930 nog verstevigd en uitgebreid tot regiment en divisie — werd door den Minister aanvaard. Generaal Denis beloofde de toepassing ervan op de oude militieklassen : had de legeroverheid de wet van 1928 eerlijk toegepast, dan zou geen andere indeeling nog praktisch mogelijk wezen.

De ervaring heeft geleerd dat gemengde eenheden over het algemeen nadeelig zijn voor de Vlamingen en in elk geval kan de vervlaamsching van de hoogere officieren slechts werkelijkheid worden, wanneer zij door de praktijk zelf op een uitsluitend Vlaamsche eenheid zijn aangewezen en atmosfeer, geest en voorbeeld in uitsluitend Vlaamschen zin op hen zullen inwerken.

2° De opleiding van het officierenkader vormt den hoeksteen van iedere militaire organisatie, ook in Vlaamsch opzicht. Derhalve is het een volstrekte vereischte :

a) Dat in alle opleidingsinstellingen waar de officieren van het aktief leger worden gevormd de regel der proportionaliteit streng doorgevoerd worde : in het Nederlandsch en in het Fransch op te leiden officieren in evenredig aantal tot dat van de manschappen op wie het Vlaamsch en het Fransch regime van toepassing is.

b) Dezelfde regel geldt voor de opleiding van reserve-officieren onder normale omstandigheden. De bijzondere noodwendigheden van het oogenblik eischen gebiedend de onmiddellijke vorming en benoeming van zooveel Vlaamsche reserve-officieren, als er noodig zijn, opdat alle Vlaamsche soldaten onder het rechtstreeksch bevel van Vlaamsche officieren zouden staan.

Het is een niet te loochenen feit, dat sedert de mobilisatie aan dezen plicht te kort gekomen werd, en dat onder allerlei voorwendselen, de voorhanden geschikte krachten — honderden hoogeschoolgestudeerden, b. v. — niet tot den officiersrang werden bevorderd. Een kort verblijf in daartoe geëigende opleidingscentra zou volstaan om alle waarborgen van bevoegdheid te geven.

De praktijk heeft uitgewezen, dat men in deze aangelegenheid op het advies van de hiërarchische overheid niet kan vertrouwen. Vlaamsche lessen worden ingericht om in de mate van het mogelijke een onvoldoende lading te dekken en om onkundigen toch de grootst mogelijke kans te geven om een bevordering los te maken. Waar alleen het feit steeds en in alle omstandigheden Nederlandsch te spreken, nog bij heel wat officieren, vooral hoogere en oudere, geldt als een flaminganten-uitdaging, is het vanzelfsprekend dat vooral de toevoer van door en door Vlaamsche elementen in het officierenkader hierin de gewenschte verandering kan brengen.

3° Het is noodig dat het Ministerie een voortdurende waakzaamheid betoone, opdat in de Vlaamsche eenheden **alle orders** eentalig Nederlandsch zouden zijn van hoog tot laag. Taalonkunde van sommige officieren is geen argument, daar er tolken bestaan bij elke eenheid. In de gemengde eenheden, voor zoover deze niet zouden kunnen weggewerkt worden, is streng toezicht noodzakelijk, opdat de Ministerieele commentaar op de wet d. d. November 1938 integraal in toepassing zou gebracht worden.

4° Militaire hospitalen, apotheken, depots, parken, arsenalen, fabricageplaatsen, wervingsbureelen, enz., moeten volgens de wet van 1938 de taal van het gewest gebruiken voor hun inwendigen dienst. Op dit punt is ernstig toezicht noodzakelijk. Ook moet een kordaat doorvoeren van dit beginsel binnen afzienbaren tijd voor gevolg hebben dat het uitzicht naar buiten van deze instellingen, Vlaamsch worde in het Vlaamsche gedeelte van België.

5° Eveneens volgens de wet van 1938 is de Militaire overheid van allen rang tot eentaligheid gehouden in haar besprekingen met de gemeentebesturen van het Vlaamsche land.

6° De mogelijkheid moet onder oogen genomen worden om een betrouwbare inspectiedienst in te richten in het Ministerie van Landsverdediging, ten einde toepassing van de taalwet na te gaan. Inspectiediensten bestaan overigens in het leger op alle andere gebieden. Een taalinspectie-dienst zou al evenzeer beantwoorden aan een dringende noodzakelijkheid.

Het principe van sancties moet eveneens voorzien worden, opdat de overtreders zouden ervaren dat verzet tegen de wettelijkheid niet ongestraft gebeurt : dit is gezonde tucht.

7° Een zeer belangrijk vraagstuk is dat der Rijkswacht. Er bestaan tot dusver twee mobiele regimenten. Het eerste is volkomen Fransch, uitgezonderd een zoogezegd tweetalig eskadron, dat echter in feite ook Fransch is. Het tweede bestaat uit een Franschtalige en een Nederlandschtalige groep. Deze verhouding is vanzelfsprekend scheef. Alleen de inrichting van een Nederlandschtalig en een Franschtalig regiment kan voldoening schenken, met enkel het Nederlandsch of het Fransch als voertaal voor heel het regimentsleven en den dienst.

Moest de praktijk het noodzakelijk maken, dan zou voor zeer bepaalde gevallen b. v. voor den dienst te Brussel aan een practische tweetaligheid kunnen gehouden worden.

De Centrale Raad.

***

JAARLIJKSCHE ALGEMEENE VERGADERING EN 3e CENTRALE VOORDRACHT, TE BRUSSEL

De Jaarlijksche Algemeene Vergadering en 3de Centrale Voordracht aangekondigd voor Zondag 14 Januari, kunnen wegens onvoorziene omstandigheden niet doorgaan op dezen datum en worden uitgesteld tot **Zondag 4 Februari e. k.**

Verdere bizonderheden vinden onze leden in de « Tijdingen » van a. s. week.

PERSONALIA

De heer Dr José Daels, oudste zoon van Prof. dr Frans Daels, werd voor de geneeskundige wetenschappen 1939, met 95 punten op 100, tot laureaat uitgeroepen in den prijskamp voor reisbeurzen.

Zijn proefschrift handelde over de pharmacologie van de baarmoeder en werd in het J. F. Heymans-Instituut der Rijksuniversiteit te Gent uitgewerkt.

INTERNATIONALE POLITIEK IN DEN STUDIEKRING

" De Vriendschap „ te Aalst.

Deze studiekring richtte te Aalst een reeks spreekbeurten in over de internationale politiek.

Na Hendrik Borginon en Maurits Liesenborghs, resp. over de internationale politiek van Engeland en Nederland, handelde Dr J. van de Wiele over de internationale politiek van Duitschland.

De spreker werd door Drs J. van Overstraeten voorgesteld aan een select publiek van eerwaarde heeren, inspecteurs, handelaars, onderwijzers, leeraars en andere intellectueelen.

Van de Wiele hield dan, op de hem eigen oratorische wijze, een sterk gedocumenteerde spreekbeurt. Methodisch werd de objectieve zin der luisteraars opgewekt. Internationale ruilhandel, belangen van groot-mogendheden, sluiten en breken van contracten, dit alles blijkt wel in de internationale politiek schering en inslag te zijn.

Aan de hand van historische opzoekingen, werd uitgemaakt dat er niets nieuws is onder de zon. Vervolgens werd op objectieve wijze de internationale politiek van Duitschland door de eeuwen heen bekeken, tegenover de verschillende buurstaten. Spreker brak tenslotte een lans voor de heilzame neutraliteitspolitiek van ons land.

Hartelijk applaus en een warm woord van dh. van Overstraeten dankten den redenaar, die meer dan twee uur, zijn toehoorders had weten te boeien.

Deze reeks spreekbeurten wordt, op de volgende dagen, telkens om 19.45 uur, in het Vlaamsch Huis te Aalst, voortgezet :

Zaterdag, 28 Januari : Paul de Mont over de Internationale politiek van Frankrijk.

Zaterdag, 18 Februari : Ferdinand van Goethem over België.

Zaterdag 10 Maart : Germain Lefever over Vlaanderen.

Abonnementskaarten tegen 6 fr. Toegang tot elke spreekbeurt afzonderlijk : 5 fr.

Edg. de Cock.

PAS VERSCHENEN

Bibliotheek van de

Vereeniging voor Economische Wetenschappen

1 Dr. Maurits Langohr
Ras en Recht in het Nieuwe Duitschland.
56 bladz. fr. 14.

2. Dr. Albert Michielsen
De Evolutie van de Handelsorganisatie in België sedert het begin der 18e eeuw.
434 bl. fr. 65.

3. Dr F. M. Aspeslagh
De Consumptieleer en meer in 't bijzonder Het Consumptiebegrip in de economische theorie.
240 bl. fr. 60.

Uitg. J. Van Mierlo-Proost, Turnhout.

Drukkerij-Uitgeverij J. Van Mierlo-Proost
Steenweg op Mol, 12. Turnhout.

NIEUW VLAANDEREN

MEDE ORGAAN VAN HET KATHOLIEK VLAAMSCH OUD-HOOGSTUDENTENVERBOND

27 JANUARI 1940

UT UNUM SINT

(Vervolg van bl. 7)

« Veritas liberabit vos (Joh. 8, 32). De waarheid zal U vrijmaken ! Christus' woord blijft van toepassing op al zijn leerlingen. Doch daarnaast stellen we het woord van Paulus : « Scientia inflat, charitas vero aedificat (I Cor. 8, 1). De kennis blaast op, de liefde bouwt op ». Paulus vraagt van Christus' volgelingen een geloof dat door de liefde werkt. (Gal. 5, 6) « Veritatem facientes in charitate (Ephes. 4, 15). De waarheid zullen we betrachten in liefde ».

Gansch de samenhang van dat mooie hoofdstuk uit den brief tot de Ephesiërs beheerscht zoo pakkend het ons zoo dierbare onderwerp, dat ik er U, Broeders in Christus, een vollen greep wil uit aanhalen :

« Hij zelf heeft sommigen tot apostelen aangesteld, sommigen tot profeten, sommigen tot evangelisten, sommigen tot herders en leeraars. En dit om de heiligen te voltooien, om de bediening uit te oefenen, om het lichaam van Christus op te bouwen, — totdat wij allen geraken tot de eenheid van het geloof en van de kennis van den Zoon Gods, tot een volwassen man, tot de gestaltemaat van den volledigen Christus. Dan zullen wij geen kinderen meer zijn, als een vloed bewogen en omgedreven door elken wind der leering, door de bedriegerij der menschen, door arglistigheid voor de glimperige dwalingen. Maar dan zullen wij de waarheid in liefde betrachten, alleszins in Hem opwassen, Die het hoofd is, in Christus. Uit Hem is geheel het lichaam samengevoegd en schiet gelijkelijk op, door den toevoer langs allerlei pijpen, naar de geregelde werking van elk deel, en bereikt zoodanigen wasdom des lichaams dat het opgebouwd staat in liefde » (Eph. 4, 11-16).

Broeders in Christus, herlezen wij met heiligen schroom en overwegen wij biddend deze woorden van St. Paulus gedurende deze bidweek.

Elke stap naar God, elke innige omgang met den Heer in het gebed, elke opgang naar Christus door geloof en liefde : brengt ons door de middelpunt-zoekende beweging van de vele Broeders « ex omni lingua et populo et natione — van alle talen en volkeren en naties » dichter bij God, nearer to Thee, my God, nearer to Thee ! en ook noodzakelijk, niettegenstaande de volgens onzen menschelijken maatstaf onoverbrugbare afstanden van ras en bloed en kleur en politiek en belijdenis, dichter bij elkander, tot de door God gewilde en door Hem alleen te verwezenlijken eenheid : **Ut unum sint !**

Een dubbel beeld komt mij voor den geest bij het overdenken van deze waarheid.

Het eerste beeld : een beeld van nooit geziene verdeeldheid, is dat van de missie toevertrouwd aan de Vlaamsche Benedictijnen in Noord-Transvaal : een microcosmos en tevens een kerkelijke wereld in het klein. Enkele tienduizenden blanken en enkele honderduizenden zwarten met enkele duizenden kleurlingen, Indiërs en Chineezen, verspreid over een missiegebied zoo groot als tweemaal België plus Nederland.

Nederlandsche Calvinisten en Fransche Hugenoten, met een toevoer van Anglikanen en Duitsche Protestanten en enkele Grieksche en Armenische Orthodoxen brachten er sinds een paar eeuwen de kennis van Christus, met een missieijver en een methode, welke men bewonderenswaardig mag noemen. Naast de Synagoog, welke ook herinnert aan den waren God, wijzen in die kleine steden van een paar duizend blanken, of minder nog, 6 — 10 — 16 kerktorens naar den Christus. Ego sum Christi ! Als laatstgekomenen staan wij, katholieken, daar met ons missietaak : hopeloos werk indien het moet blijven bestaan in elkander, in naam van Christus, een paar doopelingen van zwarte of bruine of gele kleur te ontrooven en in te schrijven in de doopregisters. Werk van enkele jaren, indien al de aanwezige krachten gebundeld naar Christus konden wijzen als naar den eenigen Verlosser en Vredebrenger.

Het tweede beeld is er een van blijde verwachting en vaste hoop. Twaalf priesters die op den feestdag van Christus-Koning te Rome door den H. Vader tot Bisschop werden gewijd, gekozen als zij waren inderdaad, ex omni tribu et lingua et natione : uit alle stammen en talen en naties. Die twaalf bisschoppen van welk deel der wereld ze ook kwamen, werden gevormd door eenzelfde leer, door het belijden van eenzelfde geloof, door het beoefenen van eenzelfde liefde, door het bidden van eenzelfde kerkelijk gebed. Doch de Kerk verlangt geen eenvormigheid in alles, maar alleen eenheid in het wezenlijke van dogma en moraal.

De Kerk eerbiedigt meer en meer het eigene in ras en volk, de eigen geestesvorming, de eigen philosophische scholing, de eigen beschaving en cultuur, voor zoover ze geen inbreuk maken op Gods liefde-boodschap aan alle menschen van goeden wil. Naast de helderheid van den Latijnschen geest en de Romeinsche organisatie wordt het werk der Kerk niet geremd, maar eerder krachtig geholpen door de gaven van de Oostersche ziel, van de Germaansche daadvaardigheid, van het Slavisch gemoed, van de uitzonderlijke hoedanigheden van de rijke vermogens der volkeren van het Verre Oosten, en ja, in de toekomst wellicht ook van het zwarte ras.

Broeders in Christus, bidden we opdat, in de rijke verscheidenheid van hun gaven en hun verworvenheden, ze mogen komen te staan in het bezit van goddelijk geloof en hoop en liefde : « nunc manent fides, spes, charitas, tria haec » om den Christus ; « major autem horum est caritas » ; maar bovenal in de onderlinge liefde, in die liefde welke het merkteeken is van hen die van Christus zijn ; in die liefde, welke blijft ook daar, waar het geloof en de hoop geen reden meer hebben van bestaan ; omdat we dan zullen zien wat we hebben geloofd en bezitten wat we hebben gehoopt : de eenheid van alle Broeders in den eerstgeboren Broeder Christus.

Dom. Modest van Assche, O. S. B.

Aan de dames zal men ook leeren thee zetten en een theemuts maken.

Een buitengewoon gezellig onderonsje.

Tijdingen van het K.V.O.H.V.

OVERZICHT DER WERKING. — GOUW ANTWERPEN.

De volgende uitnoodiging werd dezer dagen tot de leden gericht :

We hebben het genoegen U hierbij uit te noodigen tot onze algemeene gouwvergadering, die zal doorgaan op **Zaterdag 27 Januari 1940**, om 5 uur, in de vereenigde zalen DE BOECK (Arenbergstraat, 12, Antwerpen), met als dagorde, buiten de bestuurlijke mededeelingen, een overzicht van de werkzaamheden in 1939 en een kasverslag, een spreekbeurt van een onzer eigen jongere leden, namelijk :

Mr. LODE CLAES, over :

« De huidige Oorlog en de Kleine Staten ».

Na afloop der vergadering houden we gezamenlijk een eenvoudig souper (om 7 uur), waarbij we nog meer leden, evenals de dames, verwachten.

Na het souper « Vlaamsche Actualiteiten » op film (Vlaamsch Nationaal Zangfeest 1939, IJzerbedevaart, enz.), door den heer J. VAN DEN DRIESSCHE, **Danspartij** en gezellig samenzijn.

Voor het souper (15 frs per persoon), kunt U ook nog telefonisch toetreden (Dr. STEFENS, tel. Antwerpen 990.44).

Men spreke zooveel mogelijk af met andere leden en hun gezin, opdat de vergadering en het avondeten talrijk bijgewoond worden.

Het Bestuur.

GOUW WEST-VLAANDEREN AFDEELING OOSTENDE.

Op Maandag 29 Januari om half negen wordt in « Kerlinga » een theeavond aangeboden aan de leden van het K. V. O. H. V. en hunne dames.

Zeer interessante filmen met commentaar over de theecultuur in Nederlandsch Indië en de geschiedenis van de thee vanaf het rooien van het oerwoud tot het aan den man brengen in Europa zullen dezen avond opluisteren.

(Zie vervolg onderaan voorgaande kol.)

Lo- Tri- Ko

zal U geluk aanbrengen

Mobiliseert uwe hoop

door deel te nemen aan de

Tweede schijf 1940

van de

Koloniale Loterij

welke **het democratisch Plan behoudt**

1o **44.000 loten van 100 tot 250 frank**
hetzij elf ten honderd van de uitgifte.

2o **1.064 gemiddelde loten :**
800 loten van 2.500 fr.
264 loten van 10.000 fr., 20.000 fr.
40.000 fr. en 100.000 fr.

3o **Het Groot lot van een EEN MILLIOEN**

Trekking in Februari

NIEUW VLAANDEREN

MEDE ORGAAN VAN HET KATHOLIEK VLAAMSCH OUD-HOOGSTUDENTENVERBOND

3 FEBRUARI 1940

VLAAMSCHE KUNSTENAARSFEDERATIE.

OPROEP

Naar aanleiding van een samenkomst van kunstenaars van gevestigden naam, vertegenwoordigende alle uitingen der Vlaamsche Kunst, werd besloten tot het stichten van een

VLAAMSCHE KUNSTENAARSFEDERATIE

omvattende de algeheele Vlaamsche Kunstgemeenschap (Letterkunde, Muziek, Schilderkunst, Tooneel en film, Bouwkunst, Sierkunst, Kritiek).

Dit opzet werd de onderteekenaars ingegeven door de vaststelling, dat de Kunsten in ons land nog niet georganiseerd zijn, in tegenstelling met wat reeds werd verwezenlijkt door het Verbond der Vlaamsche Kultuurvereenigingen, het Vl. Economisch Verbond en de Vlaamsche Wetenschap ; dat de versnippering in allerlei afzonderlijke vereenigingen de grootste struikelsteen is tot het vormen van een macht die meer en meer noodzakelijk blijkt, ten einde de belangen der Vlaamsche Kunstgemeenschap naar behooren te dienen en dat, zoolang de samenwerking van ALLE Kunstrichtingen niet is bereikt, het onmogelijk zal wezen de plaats op te eischen die de Vlaamsche Kunst in het land toekomt, of op voldoende wijze de Vlaamsche kunstaangelegenheden te steunen zooals het behoort.

De gestichte Federatie mag echter geen de minste afbreuk doen aan wat reeds bestaat. Zij wil alleen zijn een samenbundeling van alle krachten BOVEN en BUITEN alle bestaande, politieke of andere, organismen, en met welomschreven algemeene doeleinden. Deze zijn :

1. — Een voortdurend streven naar erkenning en waardeering der Vlaamsche Kunst, in binnen- en buitenland.

2. — Een strenge waakzaamheid tegenover de Openbare Besturen, ter voorkoming van achteruitzetting, op welk gebied ook.

3. — Het opeischen, met de noodige klem, van de plaats, die de Vlaamsche Kunst en de Vlaamsche Kunstenaars in het land toekomt.

De Kultuurvereenigingen hebben reeds volledige medewerking toegezegd.

Wij hopen en vertrouwen, dat niet één Vlaamsch kunstenaar zijn toetreding zal weigeren tot deze Kunstenaarsfederatie.

Wij zouden graag op uwen naam rekenen, ten einde door het gezag, dat U bekleedt in de Kunstwereld, meer waarde aan het streven der Federatie te schenken.

Zoodra een voldoende aantal toetredingen is verworven, zal een algemeene vergadering worden belegd, ten einde het definitief bestuur aan te stellen.

PAUL de MONT, F. DE PILLECIJN, J. DE VLAEMYNCK, E. HULLEBROECK, J. LAUWERS, L. MONTEYNE, J. MULS, J. MUYLLE, A. SERVAES, E. WYNANTS.

Drukkerij-Uitgeverij J. Van Mierlo-Proost
Steenweg op Mol, 12. Turnhout.

FRED GERMONPREZ

WIJ LEVEN

roman 15 Fr.

J. BERNAERTS Boekhandel

Koninklijke straat 101 B, BRUSSEL

Tijdingen van het K.V.O.H.V.

OVERZICHT DER WERKING.

GOUW ANTWERPEN

Op Zaterdag jl 27 Januari, hield gouw Antwerpen hare... najaarsvergadering die, wegens de beroerde maanden die we achter den rug hebben, niet op het traditioneele oogenblik had kunnen doorgaan.

De opkomst was, alhoewel vele leden bij de mobilisatie werden opgeroepen, toch vrij talrijk, en de stemming was, zooals gewoonlijk, die van de oude, trouwe, onverdachte vriendschap, die past in het K. V. O. H. V.

Na zijn korte begroeting der aanwezigen en der afwezigen, gaf de Voorzitter, Dr J. Lebeer, een beknopt overzicht van de werkzaamheden van het K. V. O. H. V. Deze werking is niet zoozeer locaal en beoogt niet het inrichten van zeer vele vergaderingen, b. v. niet in een centrum als Antwerpen. Zij ligt in hoofdzaak bij den Centralen Raad en aan het voornaamste van wat deze in het laatste halfjaar presteerde, werd heel bondig herinnerd. Wie vollediger het leven van het K. V. O. H. V., over al de Vlaamsche gouwen, wenscht te volgen, vindt het in de « Tijdingen van het K. V. O. H. V. », die in « Nieuw Vlaanderen » wekelijks verslag daarover uitbrengen. « Nieuw Vlaanderen » moet meer en meer het weekblad worden der K. V. O. H. V.-leden : het vertolkt immers hun streven en hunne gedachten.

Onder de weinige administratieve mededeelingen, wees Prof. A. Stefens vooral op den toestand der kas en kondigde hij het a. s. aanbieden van het lidkwijtschrift aan, dit jaar, via Brussel.

De spreekbeurt van Mr Lode Claes, over «De huidige oorlog en de kleine staten », was een ernstige brok studie, die wees op de voor- en de nadeelen, de geschiedkundige en de theoretische, maar die dan toch tot slot van rekening niet leidde tot het besluit dat, na dezen oorlog, de bestaansmogelijkheden der kleine mogendheden moeten verdwijnen. De tekst van deze spreekbeurt zal in extenso in « Nieuw Vlaanderen » worden opgenomen.

Het gezellige deel der bijeenkomst werd een echt familiefeest.

Met een eenvoudig maar smakelijk souper, een filmvertooning van het Vl. Nat. Zangfeest — wie de filmproductie van Ir Jan van den Driessche kent, weet hoe hij onze Vlaamsche feesten kan doen herleven — en een dansje, waarbij eenieder bewees, dat een oud-hoogstudent daarom nog niet oud moet zijn, sloot deze prachtige vergadering.

GOUW WEST-VLAANDEREN — AFDEELING OOSTENDE.

THEE-AVOND.

Ondanks sneeuw en vorst was de opkomst vrij goed. Het bestuur van de « Nederlandsche Vereeniging der Kust » woonde den theeavond bij, evenals een veertigtal leerlingen der Rhetorika, hoogstudenten in spe.

Na een welkomwoord van den Voorzitter Dr. G. Lefèvre, werd het woord verleend aan Mevr. Akkermans, licenciaat in de Wetenschappen, vertegenwoordigster van het theebureau van Brussel, die, in een zeer boeiende en zeer wetenschappelijke causerie, handelde over de theecultuur en al wat er verband mede houdt.

Een documentair en een historische film werd door haar op zeer interessante wijze gecommenteerd, met tusschenin het afrollen van een leuke en vermakelijke teekenfilm.

Ook de dames werden bedacht met allerlei nuttige gegevens over het theezetten, het maken van theemutsen en zoo meer.

We werden tevens vergast op een paar heerlijk geurende en smakelijke kopjes thee.

De voorzitter wenschte Mevr. Akkermans hartelijk geluk met haar zeer belangwekkende causerie en overhandigde haar, onder luid en instemmend applaus van de aanwezigen, een kleine herinnering aan dezen gezelligen avond.

Tweede Liefdadigheidsprijskamp

Boeken voor onze Gemobiliseerden

PRIJSVRAAG : Zet tusschen 500 en 50 een 0 ; plaats wederom een 0 achter de 50 en voeg er 1000 bij ; neemt 2/4 van drie en 3/4 van tien en U bekomt een bekende gebergtegroep uit Noord-Italië.

Welke is die gebergte-groep ?

REGLEMENT : 1. Daar het een liefdadigheidsprijskamp geldt vragen wij aan al onze lezers meê te doen en zelfs meerdere oplossingen in te zenden.

2. Voor elke oplossing dient 5 fr. gestort te worden op postcheckrekening 4579.97 van Pro Arte — Diest.

3. Op de keerzijde der betalingsstrook de oplossing zenden.

4. De storting dient gedaan te worden vóór Dinsdag avond.

5. De uitslag wordt a.s. week bekend gemaakt samen met de oplossing van verleden week.

6. De opbrengst wordt als volgt verdeeld :

a) van de goede oplossingen : 40/100 voor prijzen ; 60/100 voor boeken voor gemobiliseerden.

b) Van de slechte oplossingen : alles voor boeken voor gemobiliseerden.

7. Als prijzen worden gegeven : ex. van het eenig-mooie kunstboek van Prof. Dr Jozef Muls over « Memling » (met 40 kunstreproducties) ; handelsprijs : 45 fr. per ex.

Aan onze gemobiliseerden worden ex. van de speciale uitgave van dit werk gezonden (deze zijn niet in den handel) : 15 fr. per ex.

8. De inzenders mogen adressen opgeven van hun gemobiliseerden om hen eventueel een boek te laten geworden.

NIEUW VLAANDEREN

MEDE ORGAAN VAN HET KATHOLIEK VLAAMSCH OUD-HOOGSTUDENTENVERBOND

10 FEBRUARI 1940

Tijdingen van het K.V.O.H.V.

De huidige oorlog en de kleine staten en grootmachten.

I. — Kleine Staten.

HET is een van de talrijke paradoksen van dezen tijd, dat spijts den grooten vooruitgang op het gebied van de techniek van het berichtenwezen, wij nog minder dan vroeger eenige objektieve zekerheid over het werkelijk politiek gebeuren in de wereld bezitten. Wanneer wij den huidigen toestand in de internationale politiek overzien, dan is het duidelijk dat wij het werkelijk karakter van de betrekkingen van een aantal grootmachten als Duitschland en Rusland, Italië en Duitschland en andere niet kennen. Wat meer is, wij verkeeren zelfs over onzen eigen internationalen toestand, b. v. over de twee alarmen die wij tot op heden hebben gekend, in volslagen onwetendheid, onwetendheid die slechts bij enkelen in het land halt maakt. Bij een dergelijke onkunde omtrent de essentieele feiten, heeft het dan ook weinig zin beschouwingen of voorspellingen betreffende den afloop der gebeurtenissen te geven. Meer nog dan in de algebra, is in de politieke wetenschap een bepaalde equatie onoplosbaar, indien de onbekenden een bepaald aantal overschrijden.

Wat echter wel mogelijk en zelfs noodzakelijk is, is de situatie in een breeder perspektief te zien. Voor een dergelijk perspektief volstaat kennis van de algemeene ontwikkelingslijnen, en alleen uit grootere vergezichten kunnen richtlijnen voor het politiek handelen worden opgebouwd.

Een van deze breedere aspekten wil ik vandaag voor U behandelen (1) namelijk dit van de verhouding van grootmachten tot kleinstaten. Wanneer wij de politieke wereld thans bekijken, stellen wij vast dat onder de zoo wat 50 staten er een aristocratie, een superklasse bestaat van 7 staten met wisselende grenzen en invloeden, maar met doorslaggevenden invloed op de politieke wereld. Vroegere tijden hebben ook groote rijken gekend, sommige van voorbijgaanden aard zooals dit van Alexander of van Djengis Khan, andere van langeren duur als het Perzische of Romeinsche Rijk. Deze grootmachten hadden echter de tendenz de gansche bekende wereld te omvatten, en kwamen daardoor eerst na elkander omhoog. De huidige grootmachten, waarvan de oudste niet ouder zijn dan de Renaissance, zijn echter gelijktijdig.

Dit feodaal-aristocratische kenmerk van de politieke kaart komt overeen met twee sterk op de voorgrond tredende trekken in de algemeene physionomie van den tijd : de eerste is de concentratie op ekonomisch gebied, waarbij ekonomische ondernemingen met wereldbelangen ontstaan zijn, zooals b. v. de petroleumondernemingen. De tweede is de uitbreiding van het arbeidsveld over de gansche planeet, of, als men wil, de « planetarische situatie », waarbij geen enkel gebied meer bestaat waar niet de belangen van grootmachten elkaar kruisen of solidair zijn.

Dikwijls reeds werd de meening uitgesproken, dat deze toenemende concentratie op politiek gebied het verdwijnen der kleine staten voor gevolg zou hebben. In de jaren van den oorlog in Zuid-Afrika, in 1899 namelijk, zag de Engelsche Staatsman Lord Salisbury de ontwikkeling beheerscht door de wet, dat de groote staten steeds grooter en de kleine steeds kleiner worden. Het zal niemand verwonderen dat het meest grondige wetenschappelijke onderzoek van deze vraag gebeurde door een lid van een kleine natie, namelijk door den Zweedschen staatsrechtprofessor Rudolf Kjellén in de jaren van den vorigen wereldoorlog.

Kjellén heeft zich afgevraagd waarin het wezen van de grootmacht bestaat. De uitgestrekte ruimte of de groote bevolking alleen, of zelfs beide tezamen maken geen land tot een grootmacht, vermits deze voorwaarden ook bij landen als Brazilië, Indië en China aanwezig zijn. Het is evenmin een monopolie van een bepaald ras, vermits ook Japan een grootmacht is, of van een bepaalden staatsvorm, vermits de huidige oorlog voor een aanzienlijk gedeelte door de tegenstellingen in den staatsvorm ontstond. De grootmacht is geen mathematisch, maar een dynamisch, geen ethnisch of kultureel, maar een psychologisch begrip. Indien zekere afmetingen van land en bevolking noodzakelijk zijn, dan komt een grootmacht toch eerst tot stand, wanneer in dit kader een sterke wil wordt gegoten. De grootmacht is dus in de eerste plaats een met ruime machtsmiddelen toegeruste wil, die zich in eischen en invloeden buiten de eigen grenzen doet gelden. Deze belangensfeer behoort tot de grootmacht, zooals de staart tot de komeet.

De afmetingen van de grootmachten, die in de laatste eeuwengeschiedenis te voorschijn zijn getreden, volgens een stijgende lijn. Venetië was in de 16e eeuw een grootmacht, hoewel het slechts een stad was, Holland was er een in de 17e eeuw, hoewel slechts bestaande uit enkele steden in een delta. De laatste grootmachten, als Rusland en de Vereenigde Staten, zijn werelddeelen. De expansie der grootmachten gaat in versneld tempo haar gang. Grootmachten met relatief hooge bevolkingsdichtheid beroepen zich op een zoogezegd demographisch recht om nieuwe levensruimte te verwerven ; maar andere, zooals Rusland, rechtvaardigen hun expansie met zuiver politieke of militaire veiligheidsmotieven. Ook de onbewoonde gedeelten van de wereld, zooals de Poolstreken, worden in de expansie betrokken.

*
* *

II. De Grootmachten.

De strijd der grootmachten heeft meer en meer een totaal karakter aangenomen, zoodat tusschen de strijdenden de laatste gemeenschappelijke beginselen zijn weggevallen. Op een dezer beginselen, namelijk het zelfbeschikkingsrecht der volkeren en het souvereiniteitsrecht der staten, ook der kleine, was tot nog toe het bestaan der kleine staten juridisch gebaseerd. Hoezeer dit recht door de strijdende mogendheden ook nog met den mond wordt gehuldigd, we kunnen er ons echter geen illusies over maken, dat ze innerlijk reeds van deze beperking van hun strijd grootendeels afstand hebben gedaan.

Beter nog dan uit sommige uitlatingen van staatslieden als van Churchill blijkt dit uit de politieke literatuur die, doordat ze een grooteren afstand heeft tegenover het dagelijksch gebeuren beter de verder reikende plannen kan uitwerken. Voor sommige Duitsche schrijvers zijn de neutrale kleinstaten brokstukken, die van de muren van het Rijk in tijden van verval zijn neergestort. Deze staten hebben in de afgeloopen eeuwen hun welvaart op de zwakheid van het Rijk opgebouwd. Hun levenloosheid en hun huidige onmacht is het gevolg van dit verlaten van het grootere politieke geheel, en maakt den terugkeer tot een nieuw Europeesch Rijk der Duitsche Natie noodzakelijk. Dit Rijk zal wel het zelfbeschikkingsrecht en het nationaal karakter eerbiedigen, maar het zal door Duitschland worden « gedragen ». Onder « dragen » dient hier « beheerschen » te worden verstaan, zooals onder het Engelsche « The White Man's Burden » de « last » van den blanken man, de koloniale overheersching wordt begrepen. Alleen zoo zal het Rijk, naar den titel van het werk van Christoph Steding, waarin dit streven op duidelijke wijze geuit wordt, de « Krankheit der europäischen Kultur » kunnen overwinnen.

Ook van Engelsche zijde wordt dit inschakelen in een grooter, door de Angelsaksers beheerscht, geheel voorbereid, al arbeidt men daar met de kamouflage van humanitaire begrippen als vrijheid, gelijkheid, en federalisme. In een onlangs verschenen werk van Clarence Streit « Union now », wordt een Federatie voorgesteld die, buiten het Britsche Rijk en de Vereenigde Staten van Amerika en Frankrijk, ook de kleine neutralen van West- en Noord-Europa zou omvatten. Wie de feitelijke leiding van deze Federatie zou hebben, is duidelijk. Het koloniaal bezit zou trouwens gemeenschappelijk bezit der Federatie worden, wat ons het streven van Engeland tot verovering der Kongokolonie in herinnering brengt.

*
* *

Het is tot nog toe voor kleine landen mogelijk geweest uit hun ligging partij te trekken om hun zelfstandigheid tusschen de groote te handhaven. De ligging tusschen twee of meer mogendheden liet de zoogezegde bufferpolitiek toe, die wel eens de « levensverzekering der kleine staten » werd genoemd. Deze politiek vereischt echter niet enkel een zekere mate van evenwicht tusschen de omringende landen; maar veronderstelt ook een akkoord van deze landen, dat het voortbestaan van den bufferstaat een gemeenschappelijk belang is en dit ook in oorlogstijd blijft. Wordt echter een oorlog op totale wijze uitgevochten, dan vallen ook de laatste eilanden van gemeenschappelijk belang weg en zal de neutraliteit worden geschonden, zoodra dit aan een der oorlogvoerenden voldoende strategische en politieke voordeelen schijnt op te leveren.

Een ander geographisch voordeel, dat tot nog toe het bestaan van landen als de Skandinavische en de Iberische heeft toegelaten, was de peripherische ligging, buiten de spanningsvelden der politiek. Bij een totalen strijd wordt echter heel de aardbol een spanningsveld der politiek. De Spaansche burgeroorlog, waar een der periodieke pronunciamentos van het leger door de inmenging der grootmachten geamplifieerd werd tot een bloedigen tweejarigen strijd, heeft aangetoond hoezeer dit land reeds in de stormzones van de wereldpolitiek is opgenomen, en welke daarvan de gevolgen zijn.

Meer en meer moet men tot de diagnose komen, dat het voortbestaan der kleine staten uiterst precair is geworden en dat de strijd der mogendheden aan deze « natuurreservaten der politiek » een naderend einde bereikt.

(Wordt vervolgd) *Mr Lode Claes.*

1) Deze voordracht werd gehouden op de vergadering K.V.O.H.V., gouw Antwerpen, op 27 Januari l.l.

DE TREKKING
van de
2e schijf 1940
van de

Koloniale Loterij

is vastgesteld op

ZATERDAG 24 FEBRUARI

WAAG UWE KANS !

Drukkerij-Uitgeverij J. Van Mierlo-Proost
Steenweg op Mol, 12, Turnhout.

Tijdingen van het K.V.O.H.V.

De huidige oorlog en de kleine staten en grootmachten.

II DE NOODZAKELIJKE HERNIEUWING

Er zijn echter naar mijn meening twee beschouwingen, die, zij het ook op zeer relatieve wijze, de toekomst der kleine landen iets lichter doen inzien.

Er is eerst en vooral de vraag of de uitbreiding der grootmachten geen grenzen heeft, die door de natuur zelf zijn gesteld. Met de uitbreiding van een land groeit ook de kwetsbaarheid, niet enkel militair maar ook politiek. Het uitbreiden van de heerschappij over andere volkeren roept vrijheidsbewegingen in het leven, die met de moderne militaire techniek misschien met den inzet van geringe militaire middelen te onderdrukkesn zijn, maar die tot groote en belemmerende politieke spanningen aanleiding geven. De verspreiding van de invloedssferen en bezittingen over verschillende werelddeelen maakt ook het kwetsen van de grootmacht in al deze deelen mogelijk, zooals de moeilijkheden van het Britsche Wereldrijk het treffend bewijzen. Ook de innerlijke, morele tekorten groeien. Wanneer de expansie van een land niet meer op de noodwendigheden van zijn bestaan, maar op een louter politieken machtswil is gesteund, dan rijst bij de bevolking een toenemende moreele onzerheid, die de psychologische basissen van de expansie ondermijnt. De geschiedenis van het Frankrijk van Napoleon is hiervan een voorbeeld, waarop thans al te weinig de aandacht wordt gevestigd.

Er bestaat een treffende parallel tusschen de wet van het verdwijnen der kleine staten, zooals ze door Lord Salisbury werd verkondigd, en de opvattingen van Karl Marx betreffende het verdwijnen der kleine ondernemingen in het ekonomisch leven. Deze ondernemingen zijn naast de groote blijven voortbestaan, en wij mogen van meening zijn, dat ook sommige kleine staten tenslotte naast de grootmachten zullen blijven bestaan, en dat imperialisten en socialisten even slechte profeten zullen blijken. Kjellén geeft aan deze voor kleine staten bemoedigende verwachting uitdrukking, waar hij zegt dat evenmin als in de natuur, in de politiek de boomen tot in den hemel groeien.

***

Een tweede beschouwing, die echter alleen voor de Westeuropeesche kleinstaten als België en Nederland geldt, is de twijfel of de huidige machtsstrijd tot het einde toe zal uitgestreden worden. Hoe diepgaand de tegenstellingen zoowel op het gebied van de wereldbeschouwing, als op dit der belangen, tusschen de oorlogvoerenden ook mogen zijn, toch zullen misschien de gemeenschappelijke idealen en belangen nog de bovenhand nemen. Na enkele maanden oorlog is het reeds duidelijk dat de eenige winnaars bij den oorlog de niet-Europeesche machten zijn, niet alleen zij die geographisch niet tot Europa behooren, maar die ook aan de kern der Europeesche kultuur vreemd zijn. Het duidelijkst is het wel geworden door het opdringen van Rusland op Europeesch gebied, maar er zijn tal van teekenen die in dezelfde richting wijzen.

Engeland, en met Engeland, Nederland, en Europa kortweg, loopt gevaar zijn invloed in Azië te verliezen, niet enkel ten voordeele van Japan maar ook van Amerika, waarvan de belangen in Azië door Japan thans zorgvuldig worden gerespecteerd. In Amerika gaan stemmen op, onder meer deze van den bekenden vlieger en invloedrijken outsider der politiek Lindbergh, die het doorvoeren van de Monroe doctrine tot zijn laatste consequenties vragen, en eischen dat de Europeesche landen hun laatste heerschappijgebieden op het Amerikaansche vasteland zouden laten varen. Hiermede is niet enkel Guyana bedoeld, maar ook Canada, dat volgens Lindbergh door zijn deelname aan den oorlog aan de zijde van Engeland het oorlogsgevaar naar het Amerikaansche vasteland overbrengt; de andere Amerikaansche landen hebben het recht te eischen dat Canada hieraan een einde stelt en het verband van het Britsche Rijk verlaat om in dit van de Amerikaansche gemeenschap te treden, waartoe het geograpisch behoort.

Het zuiver zakelijke bewustzijn, dat het voortzetten van den strijd met den totalen ondergang van al de Europeesche volkeren zal eindigen, kan aan dezen oorlog een einde maken vooraleer hij totaal is uitgestreden en aldus aan een nieuwe Europeesche samenwerking een kans geven.

Hieruit volgt dat de kleine staten met het voorbereiden van een vrede door vergelijk niet enkel hune plicht tegenover hoogere kultuurgoederen vervullen, maar een realistischen weg volgen naar hun eigen behoud. Het kan ons dan ook niet verwonderen, dat deze weg door de politieke leiding van België en Nederland werdt aangewezen. Op deze wijze zullen de kleinstaten hun nut en hun noodzakelijkheid ook voor de grootmachten bewijzen. Het kan niet genoeg herhaald worden, dat wij buiten de bestaande fronten een Europeesch derde front moeten voorbereiden waarvan het woord voor al de oorlogvoerenden bevrijdend kan klinken. Verre van ons in de ideologische propaganda van een der oorlogvoerenden te laten inschakelen, moeten wij een eigen geestelijke basis uitwerken waarop een Europeesche heropbouw mogelijk is.

Buiten een Europeesche samenwerking is geen enkel der groote vragen die de tijd stelt oplosbaar, zelfs niet de nationale problemen der grootmachten. Het is immers duidelijk dat door den strijd der imperia, waarbij zelfs de bondgenooten potentieele vijanden blijven, Duitschland verplicht is zijn toevlucht te nemen tot het overplanten der minderheden. Deze oplossing nu, werd nog in 1938 door den invloedrijken theoreticus der Duitsche buitenlandsche politiek Prof. Haushofer onvolksch en zuiver rationalistisch genoemd, en zulks terecht. Een nationale oplossing eerbiedigt immers niet enkel het volkswezen, maar dit volkswezen in zijn vergroeidheid met een bodem, met een Heimat.

Ik kan tot mijn spijt in dit verband niet uitvoerig ingaan op wat deze neutraliteitspolitiek met een Europeesche zending als achtergrond en in dezen voor kleine staten uiterst gevaarvollen internationalen toestand aan gevolgtrekkingen voor onze binnenlandsche en nationale politiek impliceert. Deze buitenlandsche politiek eischt een verregaande vernieuwing op binnenlandsch gebied, zoowel van de geestelijke grondslagen als van de instellingen.

Het ligt voor de hand dat de huidige toestand, waarin de strijd minstens evenzeer op ekonomisch gebied als op militair gebied wordt gevoerd, een leiding van het ekonomisch leven door den Staat vraagt. Men kan omwille van de persoonlijke vrijheid deze ontwikkeling betreuren, maar ze is onafwendbaar. Het komt er dus op aan deze ontwikkeling niet te remmen, maar den Staat waardig en bekwaam te maken tot deze leidende rol door hem een geestelijken inhoud te geven en hem uit de sfeer der belangen te bevrijden. We staan echter met een staatsvorm uit de 19e eeuw, een liberalen politiestaat die, verre van de ekonomische of sociale belangen te ordenen, het terrein is waarop en waarvoor deze belangen een strijd leveren. Dat deze strijd ook sedert het begin van den oorlog gewoon voortgaat, bewijst onder meer de jongste regeeringskrisis.

Een ander aspect van deze behoefte aan vernieuwing biedt de noodzakelijkheid van een nationale opvoeding en propaganda. De afkeer van propaganda-methodes van het buitenland mag ons de groote voordeelen van het bevestigen van onze persoonlijkheid langs den weg der propaganda, zoowel bij oorlogvoerenden als bij neutralen, niet uit het oog doen verliezen. Propaganda is een wapen, dat door den tijd wordt opgelegd en dat zoowel voor opbouw als voor vernieling kan aangewend worden. De Belgische Staat is echter in wezen liberaal, dit wil zeggen neutraal. Hij mist den geestelijken inhoud die hem tot opvoeding en propaganda bekwaam zou maken. Het gevolg is dat, wanneer dan toch een ministerie van propaganda werd opgericht dit in dienst stond van een partij en door de oppositie van de andere partijen werd afgeschaft. Zoo staan wij in den strijd, verstoken van een noodzakelijk en doeltreffend wapen, omdat onze staatsvorm het toevoegen van dit wapen niet toelaat.

Over het algemeen verhinderen politieke opvattingen in de leidende middens, die uit de vorige eeuw dagteekenen, ons de weerbaarheid van ons volk als een geheel aan te vatten, waarin zoowel militaire als ekonomische en geestelijke faktoren een rol spelen. Uit deze eeuw hebben wij het bewustzijn van de noodwendigheid van militaire verdediging overgehouden, maar niet dit van ekonomische of geestelijke verdediging. Onze staatsleiding is altijd meer geneigd, om het met een Nederlandsch voorbeeld te zeggen, om honderd millioen aan de militaire verdediging toe te kennen dan tien millioen voor de ekonomische aanpassing, en zij is dan weer meer geneigd om deze tien millioen uit te geven voor de ekonomie dan een millioen voor de geestelijke herbewapening.

Uit een scherp onderzoek van de oorzaken, die tot het verdwijnen van staten als Tsjechoslovakije en Polen hebben geleid, volgt nog de noodzakelijkheid der vernieuwing van onze staatsvorming op een ander gebied. Het is duidelijk dat staten, met ontevreden nationale sociale of religieuse bevolkingsgroepen en met het daaruit volgende gebrek aan harmonieuse volkspersoonlijkheid, tegen een agressie zeer weinig weerstand bieden; terwijl staten als Finland, die achter hun weerstand een sterk nationaal gevoel kunnen stellen, een defensief vermogen hebben dat aan het wonderbare grenst.

Ook België vertoont een dergelijke onopgeloste spanning, namelijk de nationale. Waar de staatsmanwijsheid van de Belgische leiders een tijdigen omkeer in de buitenlandsche politiek heeft kunnen brengen, is zij tot op heden tegenover dit vraagstuk tekort geschoten.

Wij staan nog steeds met een Staat, waarvan de leidende gedachte is, dat buiten hem zelf slechts individuën bestaan en dat de natie niets anders is dan het door hem tot stand gebrachte conglomeraat van deze individuën. Tegen dezen Staat is in Vlaanderen en sedert korten tijd ook in Wallonië een beweging ontstaan, die aan de volksgemeenschap een souvereinen staatsvorm wil geven.

Zoowel de eene gedachte als de andere zijn m.i. door de gebeurtenissen overwonnen. Het is niet meer mogelijk in Europa aan iedere volksgemeenschap een souvereinen staat toe te kenen. Maar anderzijds zijn de staten, die niet aan het wezen der volksgemeenschap zijn aangepast, dorre takken zonder levenssap die in den huidigen storm worden weggerukt. De tijd wijst ons duidelijk den weg naar genuanceerde staatsvormen, die zoowel aan het streven naar politieken vorm van de volksgemeenschap als van de noodzakelijke samenwerking in grootere geheelen beantwoorden. Een dergelijke ombouw van den Staat zou zijn stevigheid en zijn onafhankelijkheid naar buiten vergrooten. Het alternatief : unitaire staat en kracht, dualistische opbouw en zwakheid is valsch. Men kan immers tegelijk een Staat aan de dualiteit van zijn volksgemeenschappen aanpassen en zijn kracht naar buiten vergrooten, omdat de nieuwe eenheid dan meer aan de diepere politieke krachten beantwoordt en dus grondiger is.

Men heeft ook in de Vlaamsche middens te weinig de aandacht gevestigd op het feit, dat deze operatie onlangs nog te midden van de huidige spanningen in een anderen staat, namelijk Joegoslavië met goed gevolg werd voltrokken. Dit land heeft zich hierdoor wellicht definitief aan het lot van Tsjechoslowakije onttrokken. Deze staatsomvorming, waarvan ik in dit verband de staatsrechtelijke vraagstukken niet zal bespreken, zou aan de wereld bewijzen dat wij onze nationale problemen meester zijn, en zou den weg voorbereiden naar een samenleven der Europeesche volkeren op nationale grondslagen, maar in boven-nationale politieke verbanden.

Deze binnenlandsche politiek, die sedert jaren door ons Oudhoogstudentenverbond wordt voorgestaan, beantwoordt dus tenvolle aan de noodwendigheden en de idealen van de Belgische buitenlandsche politiek.

Tenslotte eischt het voortbestaan van kleine landen een verregaande geestelijke vernieuwing. De kritiek, vooral van Duitsche zijde, dat de kleine landen ook geestelijk een neutraal, een kleurloos en d.w.z. vegeteerend bestaan zijn gaan leiden is grootendeels juist. Zij werd trouwens door de jonge Vlamingen steeds aan de Noordnederlandsche maatschappij gemaakt. Ons voortbestaan vraagt dus in breeder perspektief een geestelijke levensvernieuwing.

De Vlaamsche heropstanding biedt ons het vertrekpunt voor een jong en krachtig geestelijk leven, waarvan de lijn ook thans en thans meer dan ooit dient doorgetrokken te worden. Dan zal blijken dat, zoo de wet van de overwinning van den sterkste machtig is in de geschiedenis, zij niet almachtig is, maar dat geestelijke krachten en moreele energiën het laatste woord zijn van de geschiedenis.

Mr. Lode Claes.

NIEUW VLAANDEREN

MEDE ORGAAN VAN HET KATHOLIEK VLAAMSCH OUD-HOOGSTUDENTENVERBOND

23 MAART 1940

Tijdingen van het K.V.O.H.V.

Algemeene vergadering van Zondag 17 Maart 1940.

Jaarverslag van den Alg. Secretaris.

SINDS 15 Januari 1939, datum waarop de vorige Algemeene Vergadering werd gehouden, is er heel wat gebeurd. De ontwikkeling van de algemeene tijdsomstandigheden is natuurlijk niet zonder invloed gebleven op de werking van het K. V. O. H. V. en heeft haar specialen stempel gedrukt op onze activiteit. Eenerzijds moest er afgezien worden van heel wat uitingen van ons vereenigingsleven, die in normale tijden zouden zijn verwezenlijkt, anderzijds werd echter op het beperkt gebied dat overbleef een intenser werking ingezet, met inachtneming van de moeilijkheden van het oogenblik en aangepast aan het actueele tijdsgegeven.

Hierbij gaat onze eerste gedachte naar onze talrijke gemobiliseerde leden, die gedurende de afgeloopen 6 maanden, ondanks de zware onaangenaamheden waarmede zij in hun leven te kampen hebben, op herhaalde wijze blijk hebben gegeven van hun aanhankelijkheid en hun trouw aan onze vereeniging.

Onze leden kennen, in groote trekken althans, de bedrijvigheid K.V.O.H.V. via de « Tijdingen » in het tijdschrift « NIEUW VLAANDEREN » dat in den loop van 1939 mede het orgaan is geworden van het K.V.O.H.V. : hetgeen insluit dat de Centrale Raad K.V.O.H.V. zou wenschen dat, indien ook maar eenigzins mogelijk, elk lid lezer en abonnent worde van « Nieuw Vlaanderen », waarvan lijn en strekking gelijkloopend zijn met de richtlijnen door den Centralen Raad aangegeven voor onze vereeniging.

I.

Het kan volstaan, indien ik hier slechts een kort overzicht geef van onze bedrijvigheid :

Werking naar binnen.

A. *De Samenstelling van den Centralen Raad* werd in den loop van dit jaar eenigzins gewijzigd.

Mr Ad. de Beuckelaere, bij de laatste verkiezingen tot senator verkozen was ontslaggevend en werd in zijn functie als lid van den Centralen Raad en gouwvoorzitter van Oost-Vlaanderen vervangen door Mr J. Goedertier.

De Centrale Raad brengt hierhij een welverdiende hulde aan zijn oud-ondervoorzitter Mr Ad de Beuckelaere, die als adviseerend lid van den Raad onze werking blijft steunen. Verder trad ook Mr. L. Delwaide in onzen Raad van Advies.

B. *Het Bestendig Secretariaat* werd uitgebouwd tot spil van de organisatie. Het stond ten dienste van het Verbond en al zijn afdeelingen, wat aangaat de materieele voorbereiding of uitvoering van het door den Centralen Raad en de gouwbesturen aangenomen werkprogramma. Voor het eerst werd in 1939 een gedeeltelijke poging van centralisatie voor de inning der bijdragen gedaan voor de gouwen Oost Vlaanderen, Limburg en Brabant. Dit jaar werd de inning geheel centraal doorgevoerd, hetgeen tot dusverre gunstige resultaten opleverde en laat vermoeden dat de propaganda- en wervingsactie voor dit jaar kan doorgevoerd worden op snellere en doelmatigere wijze dan dit in het verleden het geval is geweest.

Werking naar buiten.

A. *Ter bevordering van het vereenigingsleven* onder de leden in den geest van de academische solidariteit werden ingericht :

1) *Eén Politiek diner,* waarop Prof. Dr P. J. Geyl (Utrecht) het woord voerde over de « Samenwerking Nederland-Vlaanderen-België ».

2) Waar in de huidige moeilijke omstandigheden het inrichten van Politieke diners minder gewenscht scheen, werden *Centrale Voordrachten* ingericht te Brussel, ten behoeve van onze leden en andere belangstellenden.

Deze Centrale Voordrachten, waarop achtereenvolgens het woord voerden :

Prof. Dr F. van Goethem over « Het Statuut van de Belgische neutraliteit » ;

Hr M. J. Liesenborghs over « De Neutraliteit van België in de practijk » ;

Dr J. Rombouts over « Taaltoestanden in het Leger », gingen onder zeer groote belangstelling door.

Aan deze centrale voordrachten werd telkens een gezellig samenzijn gekoppeld. —

Heden wordt de reeks voortgezet met een 3e Centrale voordracht waarop Prof. Ir. P. Heymans zal handelen over « Economische aspecten van den huidigen oorlog ».

Een bizonder woord van dank moge hier gericht worden tot de *Vlaamsche pers,* die ter gelegenheid van elk dezer voordrachten groote belangstelling betuigde en het Secretariaat het propagandawerk en de voorbereiding steeds vergemakkelijkte.

Te vermelden vallen ook de *Zomerdagen* ingericht te Oostende en te Kampenhout, voor een meer beperkt deel der leden, maar die niettemin als succesvolle uitingen van ons vereenigingsleven mogen geboekt worden.

Het voor 10 Oktober voorziene 3e *Galabal* moest tot groot leedwezen, zoowel van den Centralen Raad als van de talrijke belangstellenden eveneens wegens de huidige omstandigheden afgelast worden.

B. *Op het gebied der samenwerking tusschen Oud-Studenten en Studenten* valt speciaal te vermelden de oprichting, in den loop van 1939 van het *K.V.H.V. Gent.* Vanaf de oorsprong reeds hebben de promotors van deze nieuwe vereeniging onmiddellijk aangeleund bij het traditioneele K.V.O.H.V. ; meer bepaaldelijk werd uiting gegeven aan het nauw verband dat tusschen deze twee vereenigingen gewenscht en gelegd werd op de stichtingsvergadering, waarop een woordvoerder van K.V.O.H.V. officieel onze vereeniging vertegenwoordigde. Deze geest van onderling vertrouwen kan niet anders dan ten goede komen aan de toekomstige oriënteering van het Vlaamsch studentenleven te Gent en de normale recruteering van het K. V. O. H. V. bij de katholieke afgestudeerden aan de Rijksuniversiteit verzekeren.

De samenwerking met het *Leuvensche Studentenverbond* liet misschien wel eenigzins te wenschen over, ofschoon regelmatig kontakt werd behouden langs den Centralen Raad om.

Ook het probleem der *Jongstudentenbeweging* hield de aandacht van den Centralen Raad gaande. Het geldt hier een buitengewoon kiesche en ingewikkelde aangelegenheid, waarvoor een oplossing moet gezocht worden in samenwerking met de talrijke initiatieven, die op dat punt uit diverse richtingen schijnen genomen te worden.

C. *Wat de betrekkingen van K.V.O.H.V. met andere vereenigingen betreft,* vermeld ik graag onze werking in den schoot van het *Verbond der Vlaamsche Kultuurvereenigingen* en het *Actiecomité « Vrede door Neutraliteit »,* onze deelneming aan de *Prof. Dr Schamelhout-hulde,* aan de *Prof. Dr C. Heymans-Hulde.* Het is mij hierbij een zeer groot voorrecht geweest namens den Centralen Raad en de leden van het K.V.O.H.V. een hulde-telegram te hebben mogen toezenden aan ons medelid *Prof. Dr C. Heymans,* ter gelegenheid van zijn zeer hooge wetenschappelijke onderscheiding. Voor het K.V.O.H.V. is het ongetwijfeld geen geringe eer den Nobelprijs 1939 voor Wetenschappen onder zijn leden te mogen tellen.

II.

En hiermede kom ik tot wat ik noemen kan het tweede deel van dit verslag nl. de meer specifieke werking van het K.V.O.H.V. op gebied van de **rechtstreeksche inmenging in de nationale politiek.** Deze specifiek politieke werking heeft het K.V.O.H.V. voortgezet in den geest van het standpunt in art. 3 van het Statuut vastgelegd.

De werking van het K.V.O.H.V. op dit gebied ging in driedubbele richting.

A. *Door leiding te geven en stelling te nemen* in bepaalde aangelegenheden van politieken aard. Het weze voldoende hier de mededeelingen, standpunten en moties van den Centralen Raad op te sommen ten overstaan van :

de lasterlijke en onwaardige praktijken ter gelegenheid van de campagne, welke de wetgevende verkiezingen van 1939 is voorafgegaan ;

de uitslagen der verkiezingen en de regeeringsverklaring ;

het probleem « Weerkracht en weerbaarheid » ;

de neutraliteitspolitiek ;

de economische zendingen naar het buitenland en de onvoldoende Vlaamsche vertegenwoordiging ;

de taaltoestanden in het leger en de houding van de Vlaamsche reserve-officieren leden K. V. O.H.V.

Hierbij moge ik nog even speciaal in herinnering brengen de pogingen aangewend door het K.V.O.H.V. bij de *Commissies voor militaire aangelegenheden van K.V.V. en V.N.V.* ten einde verbetering der taaltoestanden in het Leger te bekomen. We danken hier speciaal onze gemobiliseerde leden, die ons door het verstrekken van inlichtingen hun medewerking in dezen verleend hebben, alsmede beide voornoemde commissies voor hun bereidwillig dienstbetoon.

B. *Door studiewerken en voorlichting.* — Het K.V.O.H.V. gaf dit jaar de zeer interessante brochure uit van Z. E. H. Dr K. Pinxten : « *Limburg een colonisatiegebied* ».

Ook met een meer practische aanpassing van het werk der *Studiecommissie* werd een aanvang genomen. Zeer interessant studiewerk werd geleverd door deze Commissie betreffende het probleem « *Federalisme* ». De inrichting van een studiedag gewijd aan al de facetten van dit probleem werd in het vooruitzicht gesteld. Enkele referaten werden reeds opgemaakt. De internationale omstandigheden hebben ook hier de volledige uitwerking van dit programma onmogelijk gemaakt of althans voorloopig doen verdagen.

C. *Door de flinke werking van al de gouwen.* De problemen « neutraliteit », « internationale en economische politiek » stonden in het brandpunt der belangstelling.

Ter illustratie moge volstaan de opgave van enkele spreekbeurten die in den schoot der afdeelingen gehouden werden :

« Van Versailles tot München » en « Van München tot nu », door Dr R. Van Roosbroeck ;

«Nederland-Belgische economische toenadering», door Hr S. J. Schoorl ;

« Doelstelling en ontwikkeling der opvoedkunde in Nieuw Duitschland », door Prof. Dr P. Sobry ;

« Constructief federalisme », door Mr J. Brans ;

« Rol der kleine Staten in Europa », door Mr L. Claes ;

« Onze Buitenlandsche politiek » door senator Dr. M. Sobry ;

« Polen », door E. P. Stracke, S. J. ;

« De Vlaamsche afgestudeerden : wat het land van hen, en wat zij van het land verwachten », door Prof. Ir. P. Heymans, enz.

Weliswaar werden door de huidige mobilisatie vele onzer gouwbesturen en plaatselijke afdeelingen zwaar getroffen en heeft de werking ook hieronder geleden.

(Zie vervolg bovenaan 3de kol. blz. 19)

Drukkerij-Uitgeverij J. Van Mierlo-Proost
Steenweg op Mol, 12, Turnhout.

TIJDVERDRIJF

Oplossing Nr. 11

B	E	G	G	E	■	N	■	G	■	J	A	P		
A	G	A	A	T	M	O	E	R	■	O	K	A		
U	T	■	M	E	M	O	R	I	A	L	E	N		
W	■	B	M	■	E	■	I	E	V	E	R	T		
■	H	E	E	L	■	P	E	N	E	N	■	S		
P	U	I	■	I	D	O	■	E	N	D	J	E		
O	I	R	■	S	■	F	I	N	■	■	A	R		
■	L	A	■	T	E	T	S	■	L	O	T	H		
■	D	M	■	E	R	■	S	I	A	M	■	E		
J	E	■	G	N	O	M	O	N	■	A	A	M		
O	■	A	L	■	S	I	S	T	E	R	■	D		
E	N	■	I	S	I	S	■	R	E	M	D	E		
G	U	T	S	T	E	■	D	A	N	T	O	N		

Varianten :

1) HEEL + HUILDE + LA + BEIRAM + GAMME + LISTEN =
GAAF + GUIFDE + FA + BAIRAM + GAMMA + FINTEN
2) GRIENEN + IEVERT =
GRIJNEN + IJVERT
3) GRIJNEN + IJVERT + PENEN + POFT =
KRIJTEN + IJVERT + BETEN + BOFT
4) GUTSTE + GLIS =
GULPTE + GLIP
5) BEGGE + ETE =
BEGGA + ATE

PAASCHPUZZLE Nr 12.

'n Geniaal gewrocht, 'n keurig variantenspel
Wil u niet in deze Paschen-Puzzle vinden ;
Alleen een waterpas gerijde woordenstel,
Die gemaklijk men tot spreuken kan verbinden.
Geen ander woord noch ander -deel mag bijgehaald;
Deze alle kùnnen ergens ingeschakeld :
De naam van PASCHEN moet er telkens in herhaald, —
Hoeveel spreuken hebt u zoo wel opgerakeld ?

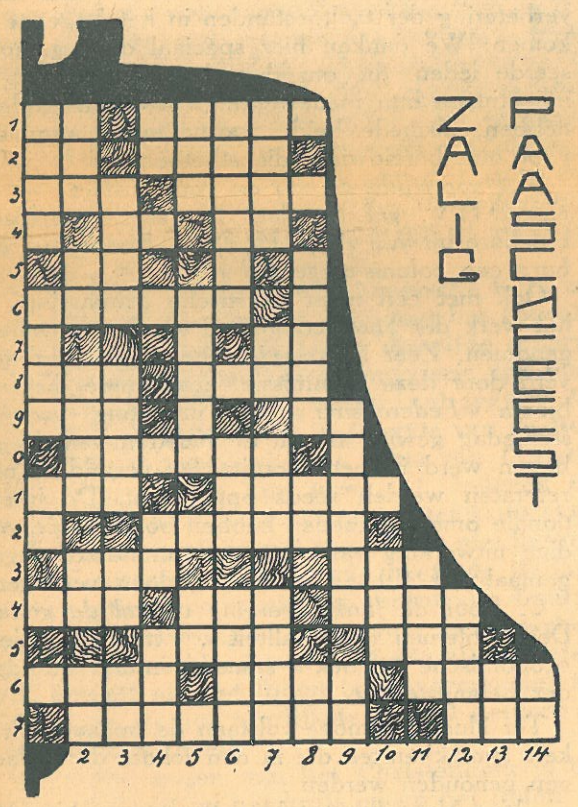

WATERPAS :

1. Een der ouders. — Toetakel, beschadig.
2. God .. — Hoorige, halfvrije grondgebruiker.
3. Lid- en telwoord. — Jong rund van ongeveer een jaar.
4. Aan de bovenzijde van iets. — Voorzetsel.
5. Voegwoord, ook : uitgang.
6. Kubieke meters.
7. Voorzetsel.
8. Licht, zonlicht. — Los, ongehinderd.
9. Bijaldien, gelijk. — Uitgang van den comparatief.
10. Klemmen om dieren te vangen.
11. Hardbevroren aardkorst.
12. Hij ..... in zijn vuistje (verkneukelt zich heimelijk).
13. Een ..... (die nog geen ervaring heeft, inz. nieuweling aan de hoogeschool of bij het leger).
14. Nakroost, afkomeling. — Bep. lidw.
15. Pers. voornw. — Persoonl. voornw. — Daalt, komt naar beneden (b. v. regen, hagel).
16. Telwoord. — In de nabijheid van.

LOODRECHT :

(Ondanks de cijfers aan den onderkant, moeten de woorden of lettergroepeeringen van boven naar onder ingevuld worden. Deze dienen enkel om de woorden in horizontalen zin gemakkelijker te vinden. Voor het reconstrueeren der spreuken, komen enkel de horizontale woorden in aanmerking).

1. Kegelvormige bergtop. — Uit keukenzout gewonnen en bij het wasschen gebruikt. — Initialen van den grootsten Noorweegschen dichter.
2. Een der weldoende goden. — En (Lat.). — Spaansch landvoogd in de Nederlanden. — Poes zonder kop of staart. — Persoonl. voornw.
3. Interval van negen tonen. — Anagram van « glas ». — Rond. — Persoonl. voornw.
4. Suo loco. — Eenheid der gewichten. — Anagram van « rag ».
5. Caput (afk.) — Kwaad, kwaal. — Initialen van den Vl. romanschrijver « die zijn volk leerde lezen ».
6. Eiland van China (Zuidchineesche Zee). — Anagram van « Leo ». — IHZT.
7. Vulkaan in Italië. — Ter inzage (afk.). — Dichtbije. — Anagram van « tijm ».
8. Anagram van « sjees ». — Cum notis (afk.) — Inham van de Zuiderzee (omgekeerd).
9. RAHEHV. — Naschrift.
10. De onderscheiden letters van « abbe ».
11. Zoutachtig, zoutig (omgekeerd).
12. Letteromzetting van « wijt ».
13. Van vogel of kip.
14. Nieuw Testament.

UITSLAG NA NR. 10.

258 punten : Vanderdeelen, St. G.-R. ; Wets, St. G.-R. ;
257 punten : Theys, St. G.-R. ; Van Brabant, D. ;
256 punten : Hayen, W. ;
255 punten : Pierret, St. G.-R. ;
239 p. : Asperslag, H. ; Hubrechts, A. ; Seeldrayers, A.;
237 p. : Denys, R. ;
236 p. : Verbist, D. ;
235 p. : Govaerts, St. T. ;
232 p. : Van Herreweghen, P. ;
231 p. : Seghers, V. ;
230 p. : Renkin, St. L.-W. ;
226 p. : Claes, t. v. ;
224 p. : Wiedel, R. ;
212 p. : Schutters, t.v. ;
208 p. : Vanbergen, St. T. ;
205 p. : Spileers, T. ;
204 p. Cooreman t. v.
203 p. : Jordens, L. ;
200 p. : Struyf, D. ;;
197 p. : Jans, St. N. ;
192 p. : De Coene, M. ;
190 p. : Laureys, N. ; Vierendeel, t. v. ;
185 p. : De Haseleer, A. ;
184 p. : Lefèvre, O. ;
180 p. : Blavier, t. v. ; Maes, t. v. ; Shaw, W. ;
175 p. : Van den Abeele, St. M.-L. ;
173 p. : Luyckx, L. ; Schreurs, L. ; Segers, T. ;
171 p. : De Boodt, W. ; De Bruycker, A. ;
165 p. : Govaerts, B. ;
160 p. : Lhoest, W. ;
158 p. : Gielis, K. o. d. B. ;
157 p. : Van der Donck, t. v. ;
156 p. : De Jaegher, S. ;
154 p. : Doucet, L. ;
153 p. : Van Opstal, V. ; Verheyen, L. ;
150 p. : Balt, A. ;
148 p. : Tritsmans, L. ;
139 p. : De Schuyteneer, G. ;
134 p. : Bonte, B. ;
133 p. : De Vries, L.

Vereeniging voor Beschaafde Omgangstaal.

TAK GROOT-ANTWERPEN.

Een kunstavond vol afwisseling wordt op Vrijdag 29 Maart ingericht door « Schijnwerper » vereeniging van leerlingen en oud-leerlingen van het Koninklijk Vlaamsch Conservatorium van Antwerpen. De belangstellenden worden vriendelijk uitgenoodigd kennis te komen nemen van de hoogstaande prestaties van deze kunstgroep. Aanvang 20.30 u. in de bovenzaal van het Koffiehuis-Appelmans, Appelmansstraat, 2. Toegang vrij. Alleen wie V.B.O. nooit bezocht, zou het nog wagen te beweren dat er zonder dialect geen gezelligheid bestaat.

Het Boek voor den Soldaat

ALS PAASCHGESCHENK : STEUNT MILD !

Na meer dan zes maand ijverige werking kan « Het Boek voor den Soldaat » wisselboekerij gesticht door het Verbond van Vlaamsche Kultuurvereenigingen en het Bedevaartcomité, op een prachtigen uitslag bogen.

Regelmatig komen de aanvragen binnen, worden de gelezen boeken geruild, de bestaande wisselboekerijen aangevuld en vernieuwd en nog meerdere tot stand gebracht.

Onze beste dank gaat dan ook naar hen, die ons werk zoo mild steunden. Het zal hun genoegen doen te vernemen dat zij ons toelieten, zooals uit statistieken valt op te merken, aan ruim 100.000 gemobiliseerde jongens, gezonde, opwekkende en ontwikkelende lectuur te verschaffen.

Paschen staat voor de deur. Bij die gelegenheid vragen wij U : als Paaschgeschenk, gedenkt.

« Het Boek voor den Soldaat », (Postrekening 1344.90 Verbond V.O.S., Brussel).

Tijdingen van het K.V.O.H.V.

(Vervolg van blz. 20).

Besluit.

Ondanks al deze moeilijkheden kan het K.V.O.H.V. toch optimistisch de toekomst tegemoet gaan. Alles laat voorzien dat, ook wat het ledenaantal betreft, het K.V.O.H.V. zijn vorige positie zal kunnen handhaven.

We maken graag van deze gelegenheid gebruik om bij U allen aan te dringen opdat U door dagelijksche propaganda in het milieu waarin U leeft het vrij lastige propagandawerk van het Secretariaat zoudt vergemakkelijken en de wervingsmogelijkheden zoudt vergrooten.

In de huidige moeilijke omstandigheden is het meer dan ooit noodig dat de Centrale zou kunnen rekenen op de onverdroten medewerking van alle leden. Waar de Centrale Raad vastbesloten is, spijts deze moeilijkheden, een intense werking voort te zeten, durven wij te rekenen op U allen, om krachtig mede te helpen tot het handhaven van onze traditie en ons vereenigingsleven gedurende het jaar 1940 waardig te maken van dat der voorgaande jaren.

Mr. Joz. L. Custers.

Vierde Kempische Kunstdag

TE HERENTALS

op Dinsdag 26 Maart.

Ook dit jaar wordt tijdens het Paaschverlof te Herentals een Kempische Kunstdag gehouden en alles belooft dat deze Kunstdag de vorige zelfs overtreffen zal.

De studenten en de « Vereeniging van Kempische Schrijvers » nemen deel aan dezen Kempischen Hoogdag.

Te elf uur wordt, naar christelijke traditie, de Kunstdag ingezet met een Plechtige Heilige Mis in de hoofdkerk van Sinte Waldetrudis met kanselrede door den Kempischen letterkundige Z. E. H. Jozef De Voght. Deze mis wordt opgedragen ter eere van Sinte Lutgardis, patronesse der Nederlandsche taal en letterkunde. De studenten van het College te Herentals onder leiding van E. H. Claes zullen een tweestemmige Mis uitvoeren.

Te 12 uur wordt een tentoonstelling geopend van glasramen en schilderijen van Jan Huet in het Kempisch Heimatmuseum, Koppendalestraat. Een inleidende spreekbeurt zal gehouden worden door E. H. J. Verheyen.

Te 1 uur : middagmaal in het Hof van Kleef voor de « Vereeniging van Kempische Schrijvers ». Daarna huishoudelijke vergadering voor de leden.

Te 3 uur : publieke feestvergadering in de zaal Funkis, Markt. Allereerst spreekt de Kempische letterkundige insp. Emiel Van Hemeldonck over het werk van Jozef Simons ter gelegenheid van dezes vijftigsten verjaardag. Daarna draagt juffr. Maria Peeters een paar gedichten van den gevierde voor. Verder draait de heer Bleyens de Gevaertfilm af van het Derde Kempisch Landjuweel van verleden zomer. Tenslotte commenteert de E. H. Remi Lens zijn nieuwen film : « De Vier Jaargetijden in de Kempen ».

Te zeven uur in de zaal Funkis : opvoering van Antoon Coolens tooneelstuk « De Klokkengieter » door het Volkstooneel met Staf Bruggen in de hoofdrol.

Het Cauwoerdeken zingt een paar liederen op tekst van Jef Simons : « Lente » (toondichter Arthur Verhoeven) en « Als de Brem bloeit » (toondichter Jul Vijvermans), en bovendien « Milenka » van Jan Blockx.

Twintig jaar Vl. Volkstooneel!

DAVIDSFONDS — V.O.S. — GENK

Op Donderdag, 28 Maart 1940, te 7 uur, wordt in het Katholiek Volkshuis het blijspel « Musschengekwetter » opgevoerd door het Vl. Volkstooneel (Staf Bruggen, Mevr. Bruggen en Maurits Hoste, in de hoofdrollen). — Voorbehouden plaatsen aan 10, 7 en 5 fr.

NIEUW VLAANDEREN

MEDE ORGAAN VAN HET KATHOLIEK VLAAMSCH OUD-HOOGSTUDENTENVERBOND

30 MAART 1940

Tijdingen van het K.V.O.H.V.

Economische Aspecten van den huidigen oorlog.

I.

ER is iets dat onbehaaglijk stemt, wanneer men over den oorlog heeft te spreken, als ware de oorlog een gewoon studie-object. In dit Goddank neutraal gebleven land, voor deze vergadering van Katholieke Vlaamsche Oud-Hoogstudenten (1) die ik weet neutraal te denken, neutraal in de verheven beteekenis daarvan als zich stellend buiten, boven en tegen den oorlog, is dat gevoelen van onbehagen als 't ware nog sterker.

Maar het volstaat helaas niet, zich met wanhoop en onbegrip van den oorlog af te wenden. De oorlog is immers der menschen werk en wat der menschen is, mag ons niet onverschillig laten. Want wie zich tegen het oorlogsgevaar keeren wil, wie een gevaar wil bestrijden, wie te gelegener tijd zijn stem voor den vrede wil verheffen, *moet het ware gelaat van den oorlog kennen.*

Zoo beschouw ik dan ook de vervulling mijner opdracht, U te spreken over de economische aspecten van dezen oorlog. Ik zal het niet laten bij een dorre ontleding van de techniek van den economischen oorlog. Ik zal veeleer trachten, ruimere horizonten te openen, omtrent zoowel den economischen aanloop tot den oorlog, als den economischen oorlog zelf en ten slotte de economische perspectieven van oorlogsstaking en vrede.

Heeft deze oorlog een economische oorzaak ?

Stelt men de vragen : Waarin ligt de ware oorzaak van den oorlog ? Is die oorzaak werkelijk van economischen aard ? dan zou daarop, om de werkelijkheid voldoende juist weer te geven, een zeer genuanceerd antwoord verstrekt moeten worden.

Men kan terecht aanvoeren, dat zuiver materieele motieven alléén nooit aanleiding kunnen geven tot een zoodanige collectieven waanzin, dat daaruit de oorlog ontstaat, met al hetgeen een moderne oorlog aan zware en langdurige opofferingen met zich brengt, zoowel vóór en na als tijdens de krijgsverrichtingen zelf. Het lijkt mij juist, dat de «macht der ideeën » wellicht de zware stuwkracht van mensch en menschelijke geschiedenis is. Maar het lijkt mij anderzijds ook noodzakelijk te beklemtonen, dat de groei en de machtsverkrijging der ideeën, althans voor een groot deel, afhangt van de stoffelijke levensvoorwaarden, waarin die grootwording zich in den schoot eener gemeenschap moet voltrekken, nu vooral de behoeften zelf van den mensch en de drang naar derzelver bevrediging, sedert het doorbreken van den z.g. kapitalistischen geest zoozeer aan beteekenis hebben gewonnen.

Welnu, dit in aanmerking genomen, zou men mogen beweren, dat de verre oorzaak van dezen oorlog, een economische is. Want de jaren, die op het voorgaande wereldconflict zijn gevolgd, waren jaren van economische ontreddering en verwarring, vooral voor Europa. Het zou mij te ver afleiden, hier voor U na te gaan, waaraan die als 't ware economische chaos was te wijten : deels aan sommige onafwendbare structureele wijzigingen in de wereldeconomie, deels ook aan het verkeerde inzicht en de ondoelmatige handelingen van wie na den oorlog het politiek en economisch beleid vooral in de toonaangevende landen had waar te nemen.

Ik beperk er mij toe, op sommige sociale gevolgen daarvan te wijzen. Aldus telde Duitschland in 1932 meer dan 5 1/2 millioen werkloozen en Engeland, dat zelfde jaar, meer dan 2 1/4 millioen. Die economische nood in Duitschland moest wel *een gunstige voedingsbodem zijn, waaruit nieuwe leerstelsels, nieuwe ideeën een ongehoorde wervingskracht konden putten.*

En wanneer het dan waar is, dat het nationaalsocialistische idee zoodanige strevingen en handelingen heeft ingegeven, dat daaruit internationaal politieke tegenstellingen en ten slotte deze oorlog zijn voortgevloeid, dient toch ook erkend te worden, dat de opkomst en de zegepraal van het nationaal-socialisme aan economische ellende en economische wanorde is te wijten geweest.

De doelstelling van het nationaal-socialisme was tegelijk economisch en politiek ; de totalitaire opvatting van die leer getrouw, werd het leven van de Natie als een organisch geheel beschouwd : *de politiek zou de economie opbeuren en de economie zou van haar kant nieuwe mogelijkheden voor de politiek openen.*

Zoo verkeerde het beleid in Duitschland van 1933 af in een offensief stadium en wisselden de te veroveren stellingen elkaar af, totdat de Duitsche aanspraken ten overstaan van Polen ten slotte Europeesch verzet uitlokten en een nieuwen oorlog inluidden.

Die offensieve geest in Duitschland kwam aldra op het economisch plan tot uiting in een *verweerseconomie.* Duitschland wist dat, wat het te veroveren had, politieke gevaren inhield. Dit leidde tot militaire voorbereiding, maar ook tot een militair-economische.

Duitschland had aan den lijve ondervonden, wat de economische sector in een totalen oorlog te beteekenen heeft, vooral voor een land geographisch derwijze gelegen, dat het, tegenover het maritiem sterke Engeland, de bij uitstek economische toegangs- en afvoerwegen, die over de zee leiden, in tijd van oorlog afgesneden ziet.

Het begrip « totale oorlog ».

Het begrip « *totale oorlog* » verdient wel eenige toelichting. Die uitdrukking werd, naar ik meen, voor het eerst door Ludendorff gebezigd. De beteekenis ervan is, dat de oorlog, waarin een land gewikkeld is geraakt, van zoo vitale beteekenis voor dat land kan zijn, *dat het alle in de Natie voorhanden krachten aanwendt om het gevaar te keeren en de overwinning te behalen.* En wanneer men zegt « alle krachten », dan denkt men wellicht in de eerste plaats aan *militaire,* dus aan het op de been brengen van een zoo talrijk mogelijk en een zoo sterk mogelijk gewapend leger, maar dan moet men eveneens denken aan *politieke, moreele* en *economische* zooals trouwens ook *financieele* factoren.

Het zou verkeerd zijn te meenen, dat de oorlog in vroegere tijden, alleen een zuiver militaire beteekenis had. Het volstaat b.v. te herinneren aan den eerder economisch-maritiemen oorlog tusschen Nederland en Engeland in de XVIIde eeuw en later nog aan den strijd tusschen Napoleon en Engeland, toen het « continentaal stelsel » als tegenzet tegen Engelands maritieme blokkade werd uitgeroepen. Maar daarvan afgezien, was de oorlog dan toch hoofdzakelijk een militair bedrijf dat 's lands economisch bestaan vrij onaangeroerd liet. De legers waren niet zeer talrijk, hun bewapening vrij eenvoudig en vooral het verbruik aan munitie zeer beperkt. Een oorlog kon met name zeer langen tijd duren; in feite was de werkelijke gevechtstijd zeer beperkt. Men kan den laatsten Europeeschen oorlog vóór dien van 1914-1918 tot voorbeeld nemen; ik bedoel de Europeesche coalitie tegen Napoleon. De strijd te Waterloo, die het verder lot van Europa moest bezegelen, werd in één dag gestreden; Napoleon's leger telde toen 130.000 manschappen.

Sindsdien hebben in en buiten Europa nog tal van oorlogen plaats gevonden, maar de economische beteekenis er van, al ging zij groeiende, bleef toch vrij beperkt.

De totale oorlog naar huidige opvatting zou voor het eerst met den wereldoorlog 1914-1918 worden ingeluid. Dit bleek echter niet van meet af aan. De oorlog werd aan beide zijden ingezet op zuiver militaire basis. De belangrijke macht die te been werd gebracht ontredderde natuurlijk het economisch leven; dit werd echter als een onoverkomelijk kwaad aangezien, waarin men moest berusten, in afwachting van het spoedige einde van den oorlog. Het verliep evenwel anders.

Vooreerst bleef de militaire zegepraal uit en vervolgens nam de bewapening steeds in omvang en verscheidenheid toe, terwijl ook het verbruik aan munitie hooger en hooger opliep.

De samenvoeging van de volgende factoren : de duur van den oorlog, de omvang van de bewapening, de lasten tengevolge van de slijtage en de noodige vervanging der bewapening zooals ook die van het verbruik aan munitie, brachten met zich, dat de oorlog steeds hoogere eischen aan de economie ging stellen, dat de oorlog naast een militair ook een economisch uitzicht kreeg. Er moest in hooge mate voor militaire doeleinden worden geproduceerd, waartoe arbeidskrachten, productiemiddelen en grondstoffen noodzakelijk waren, terwijl daarnaast door massale aankoopen in het buitenland in de ontoereikende nationale voortbrenging moest worden voorzien.

En zoo valt het te verklaren, dat de oorlogsuitgaven tijdens 1914-1918, voor alle oorlogvoerenden samen, worden geacht 1.000 *milliard goudfrank* te bedragen. Wij kunnen dit cijfer vermelden en herhalen, wij kunnen er ons geen idee van vormen. Alleen de ontbering die de oorlogvoerenden zichzelf oplegden, wat hun gewone behoeften betreft, verklaart dat het mogelijk is geweest, dergelijke uitgaven te financieren, deels uit belastingen, deels uit leeningen, deels uit inflatie.

De verweerseconomie in Duitschland.

De wereldoorlog 1914-1918 had dus definitief het begrip van den totalen oorlog ingeluid. Vooral in Duitschland, dat den minste evenzeer economisch als militair de nederlaag had geleden, was dat begrip diep doorgedrongen. Tot vóór de zegepraal der nationaal-socialistische beweging, bleef het alleen tot een pijnlijke herinnering. Niet zoodra echter was het stuur omgegooid en ging Duitschland zich voorbereiden op afbraak van hetgeen de nederlaag hem aan offers op allerlei gebied had gekost, of mèt het weerbaarheidsidee rees tevens dàt van den totalen oorlog, zooals Duitschland, het bij uitstek continentale Duitschland, dien had gekend.

De verweerseconomie, waartoe het nationaal-socialistische Duitschland geleidelijk overging, stond derhalve in het teeken van den totalen oorlog; ze had ten doel, eensdeels de zuiver militaire uitrusting van Duitschland weer mogelijk te maken, doch anderdeels ook te voorzien in de economische noodwendigheden van een modernen oorlog, zooals Duitschland dien zou hebben te voeren.

Die verweerseconomie, een novum in de wereldgeschiedenis, is door Duitschland ingericht geworden met een onbetwistbaar technisch meesterschap. Het moet trouwens erkend worden, dat het politieke stelsel, dat in Duitschland had gezegevierd, bij uitstek gunstige voorwaarden schiep tot het vestigen van een dergelijke economie.

Terwijl de normale economische bedrijvigheid van een land is gericht op de voorziening in de menschelijke behoeften en op de welvaartstoeneming van enkeling en gemeenschap, dit alles met aanwending van de geringst mogelijke moeite, waarnaast alleen ten behoeve van sommige nationale oogmerken, zooals die van de landsverdediging, normale opofferingen worden gebracht, beantwoordt een verweerseconomie aan grondig gewijzigde doelstellingen. Niet meer de welvaart van enkeling en gemeenschap naar de gebruikelijke opvatting daarvan is doorslaggevend, *wel in de eerste plaats het belang van den Staat als zoodanig, met hetgeen dit aan verweer tegen mogelijke tot waarschijnlijke gevaren van buiten in zich besluit. De economie verandert dus van principieelen inhoud; zij gaat ook aan geheel andere wetten gehoorzamen.*

(Zie vervolg bovenaan 3de kol. blz. 19)

Prof. Ir. P. Heymans.

(1) Deze voordracht werd gehouden te Brussel op Zondag 17 Maart ll. (als Centrale Voordracht), ter gelegenheid van de 2 statutaire Algemeene Vergadering K. V. O. H. V.

Drukkerij-Uitgeverij J. Van Mierlo-Proost
Steenweg op Mol, 12, Turnhout.

TIJDVERDRIJF

Oplossing Nr 12

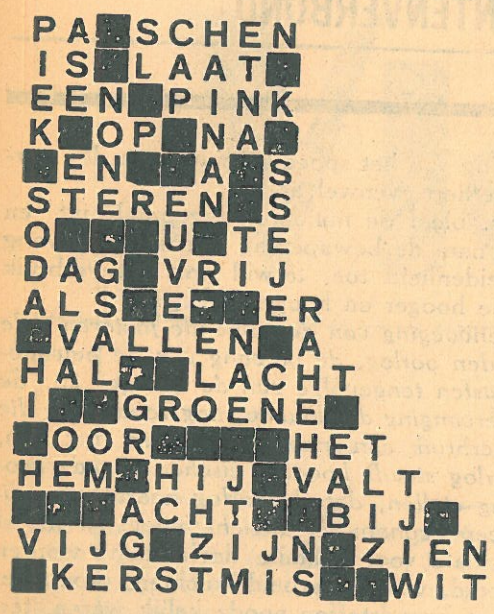

SPREUKEN :

1) Zijn Paschen halen ;
2) Vijgen na Paschen ;
3) Een groene Kerstmis, een witte Paschen ;
4) Een witte Kerstmis, een groene Paschen ;
5) Als Paschen en en Pinksteren op één dag vallen ;
6) Als Paschen op een Vrijdag valt ;
7) Het is Paschen en Pinksteren bij hem ;
8) Als hij lacht, is het Paschen achter zijn ooren ;
9) Hij laat zijn Paschen en Pinksteren zien.

Kruiswoordraadsel Nr 13

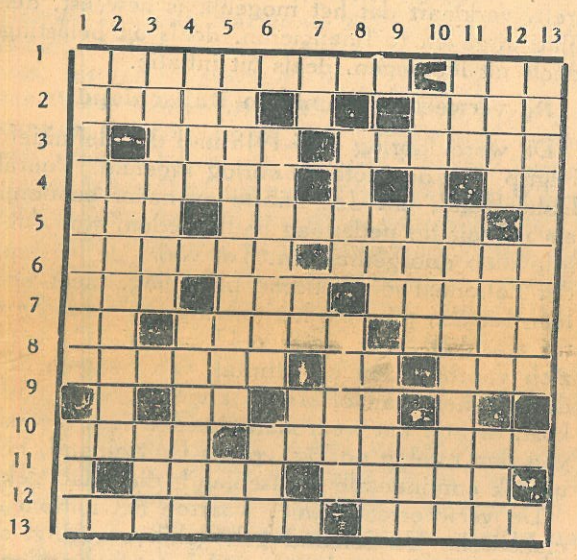

WATERPAS :

1. Haven op Sumatra. — De «... and downs» van het leven.
2. Biddende staande vrouwenfiguur met opgeheven handen (b.v. in de catacomben). — Pleisterkalk bestaande uit gips en kalk.
3. Stad in Perzië, thans ruïnen. — Woest, duivelsch.
4. Een rund ..... (bedwelmen, doodslaan). — Afk. van een Oostenrijksche koperen munt ± 1 cent.
5. Onheilaanbrengende Gr. godin die de menschen door hun dwaasheid in het ongeluk stortte. — Slordig.
6. Behooren tot de klasse der Vogels. — Jozef Van ....., Vlaamsch letterkundige, jezuïet, kenner der Vl. mystiek inz. van Hadewijch.
7. Ratelpopulier. — Ruzie, herrie. — Op eieren zitten om ze te doen uitkomen (stam van 't ww.).
8. (Hij, zij) heeft het gegraveerd (Lat. afk.). — Kaartspel tusschen 3 personen, met 32 kaarten gespeeld, waarbij o.a. ongunstige kaarten weggelegd worden. — Valsch nieuws (in de pers b.v.).
9. Soort van Indiaansche schuiten. — Robert Schumann. — Ontkenning (sprkv.).
10. Voegw. — Rivier in de prov. Utrecht.
11. Naaldboom. — Lid eener vrouwenorde, 1535 door de H. Angela de Merici gesticht.
12. Steunpilaar aan den buitenkant van een muur. — Stad tusschen Florence en Rome.
13. Voetballen. — Waarin de tanden zitten.

LOODRECHT :

1. Een hoofdstad in het Balkanschiereiland. — Snel verbrandend mengsel voor vuurwerk.
2. Daar. — Oorspiegel, -kijker.
3. Reeks van treurige gevolgen. — Haven in Finland.
4. Lomperd, stumper. — Tooiet, opsmukket.
5. Nek van een os (meerv.) — Lat. voegw.
6. Israëliet die, wegens een leugen tegenover Petrus, met zijn vrouw Saphira, plotseling stierf. — 60 minuten.
7. Tafelschuif. — Muzieknoot. — Daar.
8. Langstelig, zakvormig en driehoekig schepvischnet. — Haarvlecht zonder einde.
9. Half scheenbeen. — Ter ..... (verborgen, heimelijk).
10. Bedekke met een sluier. — LEA.
11. Eerste muzieknoot (mv.) — Vink groen als de boomen waarin hij leeft en nestelt.
12. Kleine soort van doghond. — Leuning (veroud.). Dichtbije.
13. Schuin of dwars doorsnijden, doorhakken (o.v.t.).

BIJ KRUISWOORDRAADSEL Nr. 11.

Aan de leiding blijft de strijd even verbeten als onbetwist ! Wie zal het halen ?...

Verschillende mededingers wisten voor **grijnen**, «drijnen» te ontdekken en daardoor 1 extra-punt te scoren.

Hoe verlokkelijk **grijzen** (**griezen** bestaat niet) en **kriemen** ook waren, konden **pezen** en **pemen** jammer genoeg niet bij de planten «met spilwortel» gerekend.

Enkele oplossers, die **guiven** niet vonden, verloren de continuïteit in de kettingvariante **gaaf** + **gamma** + **Bairam** + ... door de defecte schakel **guilde** in te lasschen.

Voor **gutste** en **gulpte** werden wel eens **gudste** en **gurste** vooruitgezet : het eerste was een proefballon en van het tweede bestaan alleen het nw. «gurze» en het freq. «gurzelen».

PUNTENSTAND NA NR. 11.

273 punten : Van Brabant, D.; Vanderdeelen, St. G.-R.;
272 p. : Pierret, St. G.-R.; Theys, St. G.-R.; Wets, St. G.-R.
271 p. Hayen, W.;
254 p. : Asperslag, H.; Seeldrayers, A.;
253 p. : Hubrechts, A.;
251 p. : Verbist, D.;
250 p. : Denys, R.;
248 p. : Govaerts, St. T.;
246 p. : Seghers, V.; Van Herreweghen, P.;
244 p. : Renkin, St. L.-W.;
238 p. : Wiedel, R.;
237 p. : Claes, t.v.;
222 p. : Schutters, t.v.;
218 p. : Cooreman, t.v.; Vanbergen, St. T.;
216 p. : Jordens, L.;
215 p. : Spileers, T.;
214 p. : Struyf, D.;
207 p. : Jans, St. N.;
205 p. : De Coene, M.; Laureys, N.;
200 p. : De Haseleer, A.; Vierendeel, t.v.;
197 p. : Lefèvre, O.;
190 p. : Blavier, t.v.; Maes, t.v.; Shaw, W.;
185 p. : Luyckx, L.; Schreurs, L.; Van den Abeele, St. M.-L.;
184 p. : De Bruycker, A.;
182 p. : De Boodt, W.; Segers, T.;
176 p. : Govaerts, B.;
168 p. : Gielis, K. o.d.B.; Lhoest, W.; Van der Donck, t.v.;
166 p. : De Jaegher, S.;
164 p. : Balt, A.; Doucet, L.; Verheyen, L.;
163 p. : Van Opstal, V.;
159 p. : Tritsmans, L.;
149 p. : De Schuyteneer, G.;
145 p. : Bonte, B.; De Vries, L.;
140 p. : Ariën, S.

BRIEVENBUS.

VAN BRABANT, D. — Wij hadden bij vergissing Edith gestoffeerd met de anachronistische broek van Loth !...

ARIEN, S. — Welkom en dank voor de rechtzetting. Acht dagen later zou het een Aprilvisch geleken hebben! — Hopen U wijders onder de regelmatige inzenders aan te treffen !

VERBIST, D. — Inderdaad : **mee** + **ma** was ons ontsnapt, op denzelfden regel en eenigszins verdoken achter **horde** + **troedel**. Op Nr. 11 behaalde U 14 p. vermits **guilde** niet opging en **Begge** + **ete** onzichtbaar bleven achter den horizon. Uw actief werd met 1 eenheid vermeerderd.

BALT, A. — Zeker, maar de vrouw verliest immers haar naam bij 't huwelijk; dus was de moeder van Moab wel degelijk Mme. Loth !... Overigens, op de kleedij afgaan, bracht geen uitkomst ! — 2) Ja, maar de prijzen worden gelijk uitgereikt op 't einde der competitie. — 3) Dat was een zetfeil. — 4) **Poëzie** en **poëzij** konden niet dienen, omdat de meervoudsvorm van den naam van een gedicht gevraagd werd.

GOVAERTS, St. T. — Tegenover die aanhaling van Van der Hallen, waarvan het dubieuze uitkomt in het woordje «**sommige** critici», kan het oordeel gesteld worden van W. Kloos, Dr. Everts, Dr. Brants, Dr. Van Hauwaert, e.m.a., die Van de Woestijne **op de eerste plaats als dichter** beschouwen. «Zijn moeilijk verstaanbare **poëzie** staat ... dichter bij de individualistische Nieuwe Gidsverzen dan bij die van zijn landgenooten», zegt De Vooys. En Vermeylen : «V. d. W. is ... een der merkwaardigste en oorspronkelijkste **dichters**, niet alleen van Nederland, doch misschien van de Europeesche letteren». Kalff noemt V. D. W. «een groot Vlaamsch **dichter**», «een zeer artistiek en oorspronkelijk **dichter**». In de inleiding tot zijn keurstukken uit het «Proza van Karel Van de Woestijne», licht Dr. C. De Baere in eerste instantie en hoofdzakelijk de beteekenis van dezen letterkundige toe als **dichter**. En Joris Eeckhout mag b.v. «De Boer die sterft» een brok proza noemen «die in de heele wereldliteratuur» haar weerga niet vindt, dan neemt zulks niets weg van de synthetische gaafheid uit Verschueren's biographie, waar hij zegt dat V. d. W. (ondanks zijn scheppend en kritisch proza, zijn tooneelwerk en zijn journalistiek) «na Gezelle wel de grootste **dichter** van Vlaanderen is».

HET 15 MAARTNUMMER VAN

" Arbeidsorde "

IS VERSCHENEN.

INHOUD : Dr. Leo Wouters, Problemen der Levensverzekering. Het Oorlogsrisico. — Victor Leemans, Om de Levensvraag. — Mr. Lode Claes, Macht en Geest. — V. van Waas, De Nationale Konferentie van den Arbeid. — Dr. J. Lammens, Prof. Keynes over het bevorderen van het sparen. — Karel Lambrecht, Naar meer ordening in het bedrijfsleven. — J. van den Abeele, Eenige aspecten van het Belgisch Socialisme. — Hoe de Nederlandsche Staatsman

(Zie vervolg onderaan volgende kolom)

Tijdingen van het K.V.O.H.V.

(Vervolg van blz. 20).

In het kader van die opvatting, werd dan het plan van de verweerseconomie geleidelijk uitgevoerd. Niet alleen bracht Duitschland in weinige jaren een bewapening tot stand, die het een voorsprong gaf op zijn oude Europeesche tegenstanders, het wist ook zijn economische zelfstandigheid ten koste van soms zware offers te versterken. Denken wij hierbij aan de vervaardiging in Duitschland van de z.g. vervangingsstoffen. Denken wij ook aan de stelselmatige reorganisatie van Duitschlands buitenlandschen handel. De nood aan de noodige grondstoffen en voedingsmiddelen was een harde les geweest. Het werd openlijk verkondigd : *Duitschland zou zijn politiek bestaan niet meer in gevaar brengen door het huldigen en naleven van eender welke economische wet.* De economie had de politiek ten dienste te staan, ook al kreeg de economie daardoor een nieuwen inhoud. De ruimst mogelijke grondstoffenvoorziening moest worden verzekerd door het uitbreiden der handelsbetrekkingen met die Staten, waarvan Duitschland in tijd van oorlog niet dreigt afgesneden te worden. Dit waren de landen van Oost- en Zuid-Oost-Europa, dààr waar Duitschland militair geen gevaar had te duchten, omdat het militair de sterkere was. Alleen Rusland kon als spelbreker optreden; hoe dit vraagstuk werd opgelost, hebben wij inmiddels gezien. Wat het ook aan fierheid en ideologische ongereptheid moge hebben gekost, Duitschland heeft het eenige gevaar dat zijn bevoorradingsgebieden in Oost- en Zuid-Oost-Europa bedreigde, door een accoord met Rusland gekeerd.

Zoo hebben wij kunnen nagaan, dat het aandeel van Duitschland in den import en export van landen zooals Bulgarije, Griekenland, Joego-Slavië, Turkije, Hongarije en Roemenië sterk stijgende is gegaan. Het aandeel schommelde voor 1938 vaak rond 40 0/0, d.i. meer dan het dubbele van het in 1929 bereikte aandeel. Duitschland heeft dus een zeer nuttig gebruik weten te maken van den economischen en geographischen toestand waarin het verkeert ten overstaan van het nog grootendeels agrarische Oost- en Zuid-Oost-Europa, evenwel minder rijk aan minerale grondstoffen. *Dàt was en is de lichtzijde van Duitschlands ligging in het centrum van Europa.* Door zijn hardnekkigheid, om van andere nog doeltreffender middelen niet te gewagen, heeft het een ruimen complementairen handel met bedoelde Staten tot stand weten te brengen : voedingsmiddelen en grondstoffen tegen fabricaten, inzonderheid productiemiddelen, waarvan de waarde grootendeels in den daarin verwerkten Duitschen arbeid is gelegen.

Ik zou nog lang kunnen uitweiden over de vormen welke Duitschlands verweerseconomie had aangenomen. Beperking is evenwel geboden. Alleen moet in het licht worden gesteld, dat die verweerseconomie, naar gelang de politieke gebeurtenissen op het Europeesche plan elkaar opvolgden, steeds verder van de ons bekende economische normen ging afwijken. Dit was inzonderheid het geval met de regelen betreffende niet slechts arbeidsduur maar vooral arbeidsplicht, deze laatste derwijze opgevat, eerst dat de arbeiders niet meer vrij van beroep of onderneming mochten veranderen, vervolgens dat de arbeiders aan opeischingsbevelen hadden te voldoen, waardoor ze op last van de Overheid aan bepaalde opdrachten en in bepaalde gebieden te werk werden gesteld; zoo kon de Siegfriedlinie in een minimum van tijd tot stand worden gebracht, dank zij de opeisching, voor verschillende maanden, van naar verluidt 400.000 werkkrachten.

De hooge eischen, die aan Duitschlands verweerseconomie werden gesteld, hadden trouwens met zich gebracht, dat het geheele voorhanden economische apparaat volledig was bezet geraakt en dat zich een scherp tekort aan arbeidskrachten deed gevoelen. De tijden waren veranderd sedert 1932, toen Duitschland met 5 1/2 millioen arbeidsloozen was geteisterd ! Men was er zelfs toe gekomen, de door middenstandsfuncties opgeslorpte arbeidskrachten te reduceeren, hetgeen tot een verplichte rationaliseering van het distributiebedrijf had geleid.

Prof. Ir. P. Heymans

Thorbecke aan zijn Koning schreef. — Boekbespreking.

De leesprijs van « Arbeidsorde » bedraagt voor 1 jaar 45 fr. Postch. 412780 (J. van Mierlo-Proost, Turnhout).

NIEUW VLAANDEREN

MEDE ORGAAN VAN HET KATHOLIEK VLAAMSCH OUD-HOOGSTUDENTENVERBOND

6 APRIL 1940

Tijdingen van het K.V.O.H.V.

Economische Aspecten van den huidigen oorlog.

II

De economische voorbereiding tot een mogelijken oorlog in Frankrijk en Groot-Brittanje.

WANNEER Duitschland rekening hield met mogelijke oorlogsgevaren, ging dit automatisch ook gelden voor die landen in Europa, die, overwinnaars uit den vorigen oorlog, het meenden voor het politieke statu quo te moeten opnemen ; bedoeld is natuurlijk een betrekkelijk statu quo, want de voorvallen met Oostenrijk, Tsjecho-Slowakije en Litauen, hadden wel definitief de oogen voor het gevaar van een verdere Duitsche expansie geopend, maar tot een conflict was het te dier gelegenheid nog niet gekomen.

Het bleek echter van dien tijd af, dat Duitschland zoodanige plannen koesterde, dat zij te eeniger tijd tot gewapend verzet van Frankrijk en Engeland zouden leiden. Het waren wellicht minder de directe Duitsche oogmerken — Danzig — die wantrouwen inboezemden, dan wel de Duitsche expansiedrang zelf, die men niet meer intoombaar begon te achten, vooral daar Duitschland steeds nadrukkelijker met zijn theorie van *de eigen Duitsche levensruimte* was komen opzetten. Dat vage begrip, waarin politieke oogmerken met economische liggen verstrengeld, bleek terechte of ten onrechte van dien aard dat eender welke initiatieven, die Duitschland nog wenschte te nemen tot versterking van zijn politieke en economische macht, er door gerechtvaardigd konden worden.

De reactie op de Duitsche gedragingen van de laatste jaren, nam voor Frankrijk en Engeland niet zoozeer den vorm van een eigen verweerseconomie aan, maar veeleer *die van een intensieve bewapening met daarnaast de voorbereiding van de economische mobilisatie.*

Dit vindt zijn verklaring hierin, dat beide landen, zoowel in absoluten zin alsook in het opzicht van een mogelijken oorlog, economisch veel sterker staan dan Duitschland. Frankrijk en Engeland maken beide het centrum uit van een imperium, dat voor Groot-Brittanje zelfs den naam van wereldimperium verdient. Bovendien zijn de geographische ligging en de militaire middelen, inzonderheid de oorlogsvloot, van die landen, van dien aard, dat verdere verbinding met hun imperium en zelfs met practisch de geheele wereld verzekerd blijft.

Doordat een verweerseconomie in zuiver economisch opzicht dan toch altijd een verzwakking blijft, gaven beide landen er de voorkeur aan, *hun bedrijfsleven tot op het laatste oogenblik naar gewone vredesnormen te laten functionneeren, inmiddels een groot deel van de inkomens ten behoeve van bewapeningsuitgaven af te leiden en de noodige maatregelen voor te bereiden om, in geval van oorlog, onmiddellijk tot een oorlogseconomie te kunnen overgaan.*

Voor Frankrijk en Engeland waren dus de maanden, die dezen oorlog zijn voorafgegaan, vooral gekenmerkt door het sterker stijgen van de bewapeningsuitgaven. Frankrijk had in 1939, ten behoeve van 's lands defensie, uitgaven voorzien ten bedrage van 46 milliard frank tegen slechts 27 milliard in 1938 en 19 milliard in 1937. Groot-Brittanje, van zijn kant, zou in 1939 niet minder dan 608 millioen aan de landsverdediging besteden, tegen 382 millioen in 1938 en 160 millioen in 1937. De inmiddels ingetreden oorlog, heeft natuurlijk de voorzieningen voor 1939 grondig verstoord.

Zoo was dus, in het midden van 1939, de economie in Europa's toonaangevende landen reeds sterker beïnvloed geraakt door de voorbereiding tot den oorlog en wel, zooals de voorbereiding zelf daarvan getuigde, tot een totalen oorlog.

Dit was natuurlijk aan de bezorgdheid van Staatslieden, economisten en bedrijfsleiders niet ontsnapt. Allen voelden, dat de vervorming van de economie doordat ze, ofwel tot een verweerseconomie was gemaakt, ofwel buitengewone militaire lasten had te dragen, ertoe hielp, de verhoudingen in Europa verder toe te spitsen. Want het opleggen van zoo zware opofferingen aan de bevolking der desbetreffende landen, kon onmogelijk als een normale toestand worden geacht. *Er moest aan dien toestand een conclusie komen oorlog of werkelijke vrede, iets anders dus dan die tijd vol ongewisheid waarin de economie den militairen oorlog als 't ware vooruit was, een bewijs tevens van de belangrijkheid van de economie in den huidigen oorlog.*

Van verweerseconomie of vredeseconomie naar oorlogseconomie.

In September 1939 werd de oorlogstoestand van latent, effectief. Duitschland ging zonder moeite van zijn verweerseconomie tot zijn oorlogseconomie over. Principieele veranderingen heeft zulks niet met zich gebracht. De arbeidscontrôle bestond van vroeger en ook de prijscontrôle bestond. De bevolking, reeds gewoon zich tal van beperkingen op te leggen, werd daar nog in grootere mate toe verplicht door het invoeren van een ravitailleeringsstelsel. De oorlogsindustrieën waren reeds voordien in Duitschland zeer ruim ontwikkeld ; intensifieering van de productie is geboden, met natuurlijk de aanpassing van bedrijven voordien werkzaam voor andere doeleinden. Het groote probleem waarmede Duitschland heeft af te rekenen, is wel in de eerste plaats dàt van voldoende werkkrachten. Verlenging van den arbeidsduur heeft er gedeeltelijk in voorzien. Bovendien kan Duitschland putten uit de reserves in Tsjecho-Slowakije, doch vooral in het veroverde Polen, inzonderheid voor de landbebouwing.

Frankrijk en Groot-Brittanje, daarentegen, zijn zonder het tusschenstadium van de verweerseconomie tot de oorlogseconomie moeten overgaan, waartoe evenwel alle maatregelen waren getroffen. Doch het is duidelijk dat het een heelen tijd vordert, voordat de van hoogerhand uitgevaardigde voorschriften tot werkelijkheid zijn geworden. Daarin ligt trouwens het zwakke punt van het verzuim eener voorafgaande verweerseconomie, *die toelaat de voorbereiding tot den totalen oorlog aan de werkelijkheid te toetsen.*

Een maal de oorlogseconomie ingetreden, vervalt grootendeels het onderscheid tusschen democratie en totalitarisme, zooals ook het onderscheid verdwijnt tusschen de economische doelstellingen in totalitaire landen en in democratische landen. In beide gevallen eigent de Overheid zich op economisch gebied practisch alle macht toe en wordt de economie van de bevrediging van de particuliere behoeften van den mensch overgeschakeld op de bevrediging van de oorlogsbehoeften.

Zoo heeft Frankrijk — het Frankrijk van de 40-uren week — dadelijk een aanzienlijke verlenging van den arbeidsduur ingevoerd, vooral in de bedrijven die van belang zijn voor de landsverdediging. En dat zelfde Frankrijk heeft ook uitgevaardigd, niet alleen dat het loonpeil aan de normale werking der arbeidsovereenkomsten wordt onttrokken, om practisch gestabiliseerd te worden, maar ook dat 40 % van de loonen betrekking hebbende op de prestaties boven de 40 uur per week, aan den Staat worden afgedragen. Frankrijk heeft voorts een buitengewoon stricte prijscontrôle ingevoerd, terwijl het de winst, behaald anders dan door export, in beslag neemt voor het deel dat 8 % op den omzet overschrijdt. Om verder in den nood aan arbeidskrachten te voorzien, wordt in hooge mate beroep gedaan op vrouwenarbeid, terwijl ten slotte sommige verbruiksbeperkingen werden ingevoerd en nog veel strengere in het vooruitzicht worden gesteld.

Het was niet de bedoeling daarmede een volledig overzicht van de oorlogseconomie in Frankrijk te geven, maar veeleer door het aanduiden van enkele harer aspecten te bewijzen, dat er geen principieel verschil bestaat tusschen de oorlogseconomie in een democratisch land zooals Frankrijk en die in landen met een autoritair regime zooals Duitschland.

De functie van de economie in dezen totalen oorlog.

Ik heb er vroeger reeds een principieel antwoord op gegeven, maar thans moet de nadruk worden gelegd op het feit, dat de bewapening, naar aard en omvang, nog aanzienlijk is toegenomen sedert den vorigen oorlog. Het volstaat te wijzen op den luchtoorlog, die in 1914-1918 slechts gaandeweg van beteekenis is geworden. Thans moet de luchtvloot uit duizenden van toestellen bestaan, toestellen opgevoerd tot een buitengewoon hoogen graad van perfectie ; naar verluidt, bestaat een modern vliegtoestel uit niet minder dan 80.000 onderdeelen, hetgeen een idee geeft van de daaraan te besteden productiemoeite en ook den hoogen prijs van dergelijke toestellen (soms tot boven fr. 5.000.000) verklaart. En daar een nieuw aanvalsmiddel steeds vroeg of laat aanleiding geeft tot een aangepast verweersmiddel, heeft men naast het vliegtuigwapen, een geheele organisatie tot afweer van het luchtgevaar zien tot stand komen, afweer tot beveiliging niet slechts van strict militaire, doch evenzeer van industrieele doeleinden, zoomede zelfs van de geheele burgerlijke bevolking.

Het leger te land heeft zijn bewapening eveneens tot een aldoor hoogeren graad van volmaking zien opvoeren, waarbij de gemotoriseerde en gepantserde legereenheden een bijzonder opvallende plaats hebben ingenomen. Wij bedoelen inzonderheid de tanks en het daartegen in het leven geroepen verweer.

Zoo zien wij dat de strijdende militair, meer en meer de plaats ruimt voor den technicus, die ingewikkelde toestellen bedient, te land, te water of in de lucht. Het leger en de oorlog zijn steeds verder gemechaniseerd, men zou haast zeggen geïndustrialiseerd geraakt. Dit alleen reeds verklaart de belangrijkheid van den economischen factor, daar al die aanvals- en verweerswapenen door een ingewikkeld industrieel proces verkregen moeten worden. Het is niet voldoende over manschappen te beschikken, om vliegtuigen, tanks, onderzeebooten, artillerie te besturen en te bedienen, er moeten ook voldoende krachten worden gevonden, om dat alles voort te brengen, om het te onderhouden en te herstellen. Men weet, dat het eigenlijk vliegend personeel maar 10 % bedraagt van het totale aantal militairen dat aan het vliegwezen in zijn geheel, nog exclusief de eigenlijke vervaardiging van vliegtuigen, is gehecht. Een gelijkaardige opmerking geldt voor de tanks, waarvan het onderhoud en de herstelling hooge eischen stellen.

Dan is er voorts het verbruik aan munitie, zooals trouwens ook dàt aan vloeibare brandstoffen, zonder dewelke het moderne gemotoriseerde leger met lamheid is geslagen.

Uit een in December jl. door dhr. Dautry, Fransch Minister van Bewapening, gedane verklaring, lichten wij het volgende : het voor een artillerieregiment gebruikelijke geschut met bijbehoorend materieel vertegenwoordigt een waarde van 50 millioen frank ; een bataljon van zware gevechtswagens kost 120 millioen fr. ; tijdens een aanval die één uur duurt, wordt door een divisie voor 5 millioen frank aan munitie en benzine verbruikt ; een bepaald afweerkanon tegen vliegtuigen, dat gedurende 12 minuten zonder onderbreking zou schieten, zou alleen daardoor reeds buiten gebruik zijn gesteld.

(Zie vervolg bovenaan 3e kol. blz. 19)

Prof. Dr P. Heymans.

Drukkerij-Uitgeverij J. Van Mierlo-Proost
Steenweg op Mol, 12, Turnhout.

TIJDVERDRIJF

Oplossing van Kruiswoordraadsel Nr 12

B	E	N	K	O	E	L	E	N	■	U	P	S
O	R	A	N	S	■	A	■	■	S	T	U	C
E	■	S	U	S	A	■	H	E	L	S	C	H
D	O	L	L	E	N	■	A	■	U	■	K	R
A	T	E	■	N	A	L	A	T	I	G	■	O
P	O	E	L	E	N	■	M	I	E	R	L	O
E	S	P	■	K	I	F	■	B	R	O	E	D
S	C	■	S	K	A	A	T	■	E	E	N	D
T	O	N	I	E	S	■	R	S	■	N	E	E
■	O	■	E	N	■	E	E	M	■	L	■	■
S	P	A	R	■	U	R	S	U	L	I	N	E
A	■	B	E	E	R	■	S	I	E	N	A	■
S	H	O	T	T	E	N	■	G	A	G	E	L

VARIANTEN :

1) BOEDAPEST + DOLLEN + POELEN =
BOEKAREST + KOLLEN + ROEKEN =
2) GROENLING + GAGEL + SMUIG =
GROENVINK + KAKEN + SMUIK
3) SCHROODDE + BROED =
SCHROOIDE + BROEI
4) SHOTTEN =
SJOTTEN.

Kruiswoordraadsel Nr 13

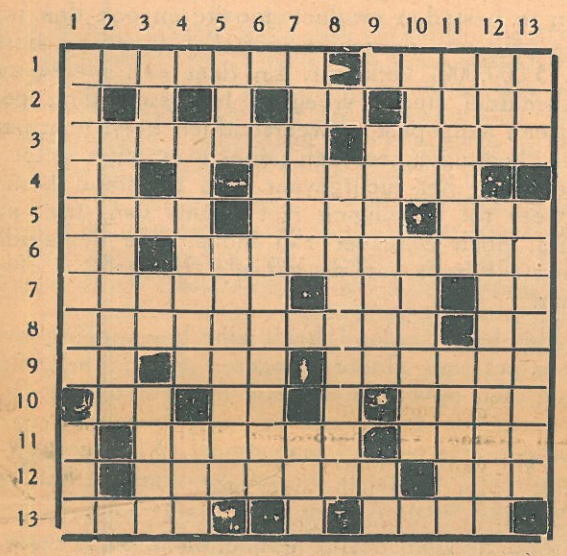

WATERPAS :

1. Bijkers. — Stinkdier.
2. Voegwoord. .... Eilanden (in Nederland-Oost-Indië).
3. Wegsnappen, kapen. — Stad in Turkije.
4. Electrotechnisch ingenieur. — Stad in Duitschland.
5. Wat men in eenmaal afbijt. — Egyptisch beschermgod van de kunstenaars. — Electrisch geladen stofdeeltje.
6. Laag tij. — Stad in Joego-Slavië.
7. Echtgenooten. — Uiting van pijn. — Weinig drukte in den handel.
8. Vazallen. — Echtgenoot.
9. Van voren af aan (It. afk.). — Vijfde zoon van Jakob. — Nagras.
10. Kreutzer. — Item. — Vlaamsch schilder van historische stukken (1845-1900).
11. Strengvrome levenswijze. — Stad.
12. Klavierspeler. — Te den.
13. Papiermaat. — Rivier in de Donau-Landen.

LOODRECHT :

1. Aanmatigend. — Meestal tweewielig voertuig.
2. Jan Van ....., Nederlandsch zeevaarder (1618-77).
3. Del tusschen twee zandbanken langs de kust. — Persoonl. voornaamw. — Geraspte snuiftabak.
4. Deel van Denemarken. — Zoogdier.
5. Boom. — Britsche kroonkolonie in Noord-Amerika (hoofdst. Kingston).
6. Inzenders op een tentoonstelling.
7. Instrumentale compositie uit meerdere deelen bestaande. — Bedrukt, teleugesteld.
8. Laatste koning van Babylonië.
9. Worstelaar van beroep. — Voorzetsel.
10. Burgwal. — Engelsche chauvinisten.
11. Muze der sterrenkunde, met een wereldbol voorgesteld. — Rivier in Zuid-Holland.
12. Kluizenaarsvlinder. — Meer in Rusland.
13. Een familie van ... (zonder orde of netheid, huishouden van Jan Steen). — Achternablaffen.

BIJ DE 2e WINTER COMPETITIE

Onze tweede Winterwedstrijd is ten einde. De uitgedijde classeering wijst op een ongelijken strijd : meer dan eens ontstonden verwarring en twijfel in de rangen der deelnemers, waarin het tastend initiatief van den opsteller niet altijd vreemd was. Wij betreurden ook enkele gevallen van vaandelvlucht. Zij die voor eigen voldoening oplossen of uit genegenheid voor « Nieuw Vlaanderen » inzenden, versagen nooit ! Als elk trouw medewerker nu ijvert om één verschen strijdgenoot aan te werven, dan zullen de prijskampen zooveel te interessanter worden.

Aanst. Zondag publiceeren wij hier de eindscore, benevens de lijst der 14 prijswinnaars.

In dit nummer verschijnt Nr. 1 van de nieuwe competitie, loopende over de tweede termijn.

VOORLAATSTE PUNTENSTAND :

295 punten : K. Van Brabant, D.;
292 p. : F. Pierret, St. G.-R.; P. Vanderdeelen, St. G.-R.;
291 p. : Theys, St. G.-R.; P. Wets, St. G.-R.;
290 p. : M. Hayen, W.;
276 p. ; L. Asperslag, H.;
273 p. : A. Seeldrayers, A.; A. Hubrechts, A.;
270 p. : F. Denys, R.;
269 p. : A. Seghers, V.;
268 p. : P. Van Herreweghen, P.;
267 p. : A. Verbist, D.;
264 p. : T. Renkin, St. L.-W.;
258 p. : P. Govaerts, St. T.;
254 p. : P. Wiedel, R.;
249 p. : J. Claes, t.v.;
245 p. : Schutters, t.v.;
233 p. : A. Cooreman, t.v.;
233 p. : L. Jordens, L.;
228 p. : A. Vanbergen, St. T.;
227 p. : H. Struyf, D.;
226 p. : K. Spileers, T.;
222 p. : H. De Coene, M.;
221 p. : J. Jans, St. N.;
220 p. : N. Laureys, N.;
215 p. : A. Vierendeel, t.v.;
210 p. : A. De Haseleer, A.;
207 p. : I. Blavier, t.v.; B. Lefèvre, O.;
205 p. : J. Maes, t.v.;
202 p. : J. Schreurs, L.;
200 p. : P. Luyckx, L.; M. Shaw, W.;
197 p. : F. De Boodt, W.; F. De Bruycker, A.;
195 p. : P. Segers, T.; R. Van den Abeele, St. M.-L.;
192 p. : J. Govaerts, B.;
186 p. : G. Van der Donck, t.v.;
184 p. : P. Lhoest, W.;
181 p. : Balt, A.;
178 p. :: V. Gielis, K. o. d. B.;
176 p. : A. De Jaegher, S.; E. Tritsmans, L.; J. Verheyen, L.;
174 p. : B. Doucet, L.;
173 p. : M. Van Opstal, V.;
165 p. : J. De Schuytteneer, G.;
161 p. : P. De Vries, L.;
156 p. : J. Bonte, B.;
150 p. : J. Ariën, S.

BRIEVENBUS.

DE BRUYCKER, A. — Mekaar **raadplegen wel.** De puntencijfers zijn nooit stabiel geweest. Abonnent zijn is een noodige en voldoende voorwaarde.

Boekbespreking

Al. Janssens, Miss. van Scheut. **De Heerlijkheden van het Goddelijk Moederschap.** 2 herz. druk ; Standaard-Boekhandel, Brussel, 1939, VI-294 blz., 30 fr.

Deze nieuwe uitgave van het werk van P. J., — en welk van zijn boeken kreeg nog geen heruitgave of is ten minste niet in een potentia proxima om er een te krijgen ? —, hebben we nagelezen, om te zien of Schr. de behandelde problemen heeft bijgehouden en de laatste documentatie dienaangaande heeft nagekeken. We bekwamen voldoening over heel de lijn. De laatste grootere of kleinere publicaties zijn verwerkt of aangestipt, en P. J. heeft daarbij niet nagelaten ook de godgeleerden uit onze gouwen te rade te gaan : de contemporaine natuurlijk, maar ook de nog te veel onbekende oudere als b. v. een Franco van Afflighem, een Van Ketwigh enz. Met belangstelling, — P. J. zal dat beter dan wie ook begrijpen —, hebben we de blz. 240-246 gelezen, waar Schr. handelt over de al of niet rechtstreeksche of onmiddellijke medewerking der H. Moedermaagd in de « objectieve » Verlossingsdaad. Hier echter is zijn meening ons niet duidelijk gebleken. Hij ontkent niet, maar bevestigt ook niet uitdrukkelijk. Misschien ware de laatste aflevering van de **Ephemerides Theologicae Lovanienses** (Okt.-Dec. 1939), in staat geweest hem er toe aan te zetten te affirmeeren wat hij nu, zéér voorzichtig, onbesproken laat ? P. J. kent het probleem, maar als hijzelf voor de oplossing ervan beroep doet op de « klassieke Mariologen » (blz. 245), vergete hij niet dat velen, met recht, ook hem bij diezelfde categorie rekenen. Noblesse oblige. Van grooten, eischt men veel. — Een kleine opheldering ware wellicht nuttig geweest bij dezen zin (blz. 242) : « Christus **bedoeling** was niet : alle menschen, **of zij 't willen of niet,** zalig te maken, enz... » Wij begrijpen wat P. J. wou zeggen, maar vreezen dat de tekst zooals hij er staat, aan sommigen, aanleiding moge geven tot verbazing en vraagteekens. Een paar woorden bijvoegen, of een paar woorden weglaten, ware hier raadzamer geweest, ten gerieve van hen die ofwel niet in het Latijn denken, ofwel de juiste nuance der uitdrukking : « of zij 't willen of niet » in dit verband verkeerd kunnen begrijpen.

G. Geenen, o.p.

Tijdingen van het K.V.O.H.V.

(Vervolg van blz. 20).

En naast dit alles, dient natuurlijk rekening gehouden worden met de gewone uitrusting en kleedij alsook met de voeding van de onder de wapens geroepen manschappen, onderofficieren en officieren.

In al die behoeften moet worden voorzien door het eigen economisch apparaat van het desbetreffend land, tenzij dat land bestellingen in den vreemde zou kunnen en willen plaatsen. Dit laatste stelt echter moeilijke financieringsproblemen, terwijl geen oorlogvoerende mogendheid van eenige beteekenis in de onveiligheid van een te groote buitenlandsche voorziening met wapens kan berusten. Ook stellen wij vast, dat Frankrijk en Groot-Brittanje, voor wie nochtans de wereldmarkt steeds ruim openstaat, alleen vliegtuigen in het buitenland bestellen, omdat zij op dat gebied een te grooten achterstand hebben in te halen.

Het is niet voldoende, het noodige industrieel apparaat te bezitten, dat apparaat moet bovendien bediend worden, een des te moeilijker probleem, daar de militaire mobilisatie juist beslag legt op het actiefste deel van 's lands mannelijke bevolking. Er dringt zich dan ook op dat gebied een compromis op tusschen den militairen sector en den economischen, met het gevolg dat inzonderheid de technici uit de bewapeningsindustrieën van militairen dienst vrij worden gesteld, of althans ter plaatse worden gemobiliseerd.

Beschikt men over de noodige industrieele complexen, bediend door de volstrekt noodzakelijke mannelijke arbeidskrachten en daarnaast door vrouwelijke, dan moet buitendien voor voldoende aanvoer van grondstoffen worden gezorgd. En daarin schuilt het groote probleem voor landen, die door den oorlog van 's werelds grondstoffenmarkten worden afgesneden, terwijl zij toch nooit, binnen 's lands grenzen zelf, over voldoende agrarische en minerale stoffen beschikken. *Want zooals de economie in haar geheel een voortdurend proces van verfijning heeft ondergaan, waardoor de classieke grondstoffen — steenkool en ijzer — steeds minder zijn gaan volstaan, zoo heeft ook de geheele bewapeningsindustrie een zelfde evolutie meegemaakt.* Het belang van de niet ijzerhoudende metalen, zooals trouwens ook dàt van andere grond- en hulpstoffen zooals rubber en petroleum, is derhalve voortdurend toegenomen. En het zijn juist al die stoffen waarvoor Europa met den dag afhankelijker is geworden van de wereldeconomie.

Brengt Europa circa 98 % van het voor zijn eigen productie noodige ijzererts voort, die verhouding bedraagt slechts 51,5 % voor zink, 37 % voor lood, 27,4 % voor koper en evenveel voor petroleum, terwijl Europa in het geheel geen rubber voort brengt. Die procenten gelden alleen voor normale vredesbehoeften; in oorlogstijd, hoezeer ook de zuiver burgerlijke behoeften worden gedrukt, neemt het verbruik van de in Europa niet of onvoldoend aanwezige stoffen nog toe.

(Slot volgt). *Prof. Dr P. Heymans.*

NIEUW VLAANDEREN

MEDE ORGAAN VAN HET KATHOLIEK VLAAMSCH OUD-HOOGSTUDENTENVERBOND

13 APRIL 1940

Tijdingen van het K.V.O.H.V.

Economische Aspecten van den huidigen oorlog.

III.

De offensieve economische oorlog.

HEEFT de oorlogseconomie het probleem op te lossen van de verkrijging van voldoende grondstoffen en het op peil brengen en houden van een ontzagelijke oorlogsindustrie, de oorlog stelt nog andere economische opgaven. *De economische oorlog is niet zuiver defensief alléén, hij is ook offensief, in dien zin dat alle pogingen in het werk worden gesteld, om den vijand economisch te ondermijnen.*

Duitschland moet er zich toe beperken, door zijn oorlog ter zee te trrachten de maritieme verkeerswegen, die van en naar de Verbondenen leidn, zooveel mogelijk te verstoren.

Van de zijde van de Verbondenen, is de economische oorlog tot uiting gekomen in de practische blokkade van Duitschland, natuurlijk alleen naar maritieme blokkade. Dit beteekent dat elke rechtstreeksche export uit en import in Duitschland, in zooverre dit over zee geschiedt (met uitzondering van de Baltische zee), geheel wordt verhinderd. Dit beteekent eveneens, dat de buitenlandsche handel van de neutralen, inzonderheid van die welke aan Duitschland grenzen (bv. Zwitserland, België, Holland, Denemarken) en van die welke practisch ongehinderd met Duitschland in betrekking staan (bv. Noorwegen en Zweden) onder contrôle worden geplaatst om te vermijden, dat bepaalde goederen behoorende tot de reeksen der absolute en der voorwaardelijke contrabande, via die neutrale landen aan Duitschland worden doorgestuurd; later is daar nog bijgekomen, dat tot zelfs de Duitsche export over neutrale lan len wordt ondergeschept, ook wanneer de desbetreffende goederen maar 25% — naar de waarde — aan Duitsche grondstoffen of Duitschland arbeid inhouden.

De door Duitschland gevoerde oorlog ter zee en de blokkade van Duitschland door de Verbondenen, worden met militaire middelen gedreven. Heeft dus de economie tot taak de militaire oorlogvoering op te houden, wederkeerig heeft de militaire factor van den totalen oorlog zijnerzijds economische doeleinden na te streven.

Toch zou het verkeerd zijn te meenen, dat de offensieve economische oorlog uitsluitend militair wordt gevoerd. Er worden ook economische middelen aangewend, waarvan ik alleen het volgende voorbeeld aanhaal : het aankoopen door de Verbondenen, op de voor Duitschland toegankelijke markten, van de grootst mogelijke hoeveelheid aldaar beschikbare grondstoffen en voedingsmiddelen, ten einde ze op die wijze aan Duitschland te onttrekken. De strijd om de Roemeensche petroleum is daar een typische illustratie van.

Zijn voorspellingen mogelijk omtrent het economisch verloop van dezen oorlog ?

U verwacht wel niet van mij, dat ik hier vooruitzichten zou opbouwen omtrent het vermoedelijke verloop van den oorlog in het licht van le economische bevoorrading der oorlogvoerende landen.

Men weet dat de Verbondenen, zoolang althans de door Duitschland gevoerde oorlog ter zee geen doeltreffender resultaten oplevert, practisch toegang hebben tot alle over de wereld verspreide grondstoffenbronnen, met uitzondering natuurlijk van die in Duitschland zelf en in de door Duitschland bezette of beheerschte gebieden. Alleen blijft natuurlijk de kwestie van de financiering van dergelijke aankoopen over. Men heeft — en terecht — aangevoerd, dat de zuiver financieele zijde van de oorlogvoering, in zoover daarbij de interne economie is betrokken, zonder vitaal belang is. De financiering van den oorlog vormt alleen het verband tusschen de economie eenerzijds, de Staats- en militaire behoeften anderzijds. De wijze van financiering kan verreikende gevolgen hebben voor de toekomst van het land ,inzonderheid op monetair gebied; zoo hebben wij in den vorigen oorlog van 1914-1918 gezien, dat Groot-Brittanje van meet af aan een strenge fiscale politiek is gaan volgen, hetgeen mogelijk heeft gemaakt, dat 's lands munt weinige jaren na den oorlog op haar vroegere pariteit kon worden hersteld, terwijl de Fransche frank ten slotte is gestabiliseerd geworden op 1/5e van zijn waarde (wat sindsdien zoowat 1/12e is geworden). *Maar de financiering weze juist of verkeerd, het is volkomen uitgesloten, dat een land niet aan zijn economie de hoogst mogelijke prestaties zou vragen, alleen omdat daartoe geen orthodox financieringsmiddel gevonden zou kunnen worden.*

De vraag stelt zich evenwel geheel anders, wanneer het gaat om aankoopen in het buitenland. Dan moet immers wezenlijk worden betaald met goud, met diensten of met goederen. Dat de goudvoorraad van de Verbondenen aangesproken zal moeten worden, blijkt reeds uit de jongste beslissing in Frankrijk, op grond waarvan 30 miliard frank aan goud werd onttrokken aan den voorraad van de Banque de France om ter beschikking van den Staat te worden gesteld. Maar daaraan zijn natuurlijk grenzen gesteld. Daarom ook zullen de massale aankoopen van grondstoffen en, in veel mindere mate, van wapens (voornamelijk vliegtuigen in Amerika) gedekt moeten kunnen worden door Franschen en Engelschen export. *Zoodat de interne economie van die landen niet alleen een zware oorlogstaak heeft te vervullen, maar bovendien moet instaan voor het onderhouden van een voldoenden uitvoer.*

De mogelijkheid om zich de noodige grondstoffen en voedingsmiddelen aan te schaffen, is natuurlijk veel beperkter voor Duitschland. Tal van berekeningen werden gemaakt, met het doel precies na te gaan, welke grondstoffen en voedingsmiddelen op den duur geheel of gedeeltelijk aan Duitschland zullen gaan ontbreken. Men weet dat in dat opzicht de bevoorrading aan peuroleum, rubber, koper, wol en katoen, met daarnaast oliën voor de menschelijke voeding, het meest de aandacht gaande maken.

Ik zal mij echter niet inlaten met voorspellingen omtrent het verloop van den economischen oorlog, zoo defensief als offensief. Alleen dit weten wij met zekerheid, dat de economie in dezen totalen oorlog een rol heeft te vervullen die nog nimmr in vroegere tijden ook maar bij benadering werd bereikt, zelfs niet in den oorlog 1914-1918... op voorwaarde althans dat deze oorlog eenigen tijd duurt en ook werkelijk militair op alle fronten wordt gevoerd, zooals men zich een oorlog pleegt voor te stellen.

Is een werkelijke, langdurige oorlog economisch nog mogelijk ?

Maar hier rijst dan de vraag : *zal die intensieve oorlog op alle fronten wel ooit losbreken en, wanneer hij losbreekt, hoe langen tijd zal hij dan volgehouden kunnen worden*; want het valt niet te loochenen dat deze oorlog, dien de Franschen wel eens spottender wijze betitelen met « cette drôle de guerre », militair nog maar alleen op één front met voldoende doortastendheid en aanhoudendheid is worden gevoerd : het maritieme front; den korten veldtoch in Polen laten wij buiten beschouwing.

Eenige maanden vóór het uitbreken van den oorlog verscheen de Fransche vertaling van een werk geschreven door Stefan Th. Possony « L'Economie de la guerre totale — ses possibilités — ses limites » met daarrond een band die den volgenden tekst droeg : « *La guerre est-elle matériellement possible* »

De auteur berekende in zijn werk, welke opgaven aan de economie der respectieve oorlogvoerenden zouden worden gesteld door een ten top gedreven militairen oorlog, waarbij al de mogelijkheden die de wetenschap en de techniek aan het leger hebben geschonken, zoowel aanvallend als verwerend, zouden worden uitgeput. En hij was zoodoende tot de slotsom gekomen, *dat de techniek van den militairen oorlog de economische mogelijkheden van eender welk land had overvleugeld*, zoodat economisch onoplosbare problemen uit den werkelijken totalen oorlog zouden ontstaan, met het gevolg dat geen militaire overwinning zou kunnen afgedwongen worden, terwijl de economie aan beide zijden spoedig tot een volkomen graad van uitputting zou geraken. De oorlogvoerenden zouden dus, zonder eenige militaire oplossing te hebben bereikt, hun substantie volkomen hebben opgeteerd; een toestand zou intreden, waaraan men zich vooruit geen oplossing kan indenken.

Het boek van Possony heeft heel wat critiek uitgelokt. Men heeft den auteur verweten, al te abstract te hebben doorgeredeneerd, zonder voldoende rekening te hebben gehouden met de practische oplossingen die zich als vanzelf zouden opdringen, eenmaal dat de landen werkelijk in den totalen oorlog zouden zijn gewikkeld.

In althans één opzicht zijn de verwachtingen van Possony niet in vervulling gegaan : de gevolgen van den oorlog, die men toch eenigermate vooruit kon schatten, hebben niet verhinderd dat die oorlog werkelijk uitbrak. Maar anderzijds zou het feit, dat de oorlogvoerenden er blijkbaar voor te rugdeinzen een intensieven oorlog te land en in de lucht in te zetten, wel eenigszins de thesis van Possony staven. Ongetwijfeld wordt aan beide zij den ingezien, vooreerst dat de mogelijkheid een militaire oplossing af te dwingen tot dusver zeer problematisch lijkt en anderzijds, dat het voeren van een intensieven oorlog op alle fronten zoodanige economische opofferingen zou vergen, dat dezelve slechts gedurende een beperkten tijd gedragen zouden kunnen worden. Men beelde zich immers in, dat de vliegtuigen, de tanks, de kanonnen, al datgene waarover de legerleiding beschikt, in volle actie treden en men leide daaruit af wat dit zou kosten aan munitie, aan onderhoud, aan vervanging en vernieuwing, om te begrijpen dat de economie bezwaarlijk een dergelijke krachtsinspanning zou kunnen volhouden.

En zoo dringt zich de conclusie wellicht op, *dat de rol die de economie in dezen oorlog heeft te vervullen van dermate groote beteekenis is geworden, dat zij eenvoudig een aanhoudenden en langdurigen militairen oorlog onmogelijk heeft gemaakt.*

Het klinkt wellicht gewaagd, een dergelijk besluit vooruit te zetten. Wanneer het leven van de Natie op het spel staat, worden de grenzen van wat normaal mogelijk wordt geacht, soms zoodanig verwijd dat alle berekeningen, alle vooruitzichten op lossen grond blijken gebouwd. Men zou ook gemakkelijk kunnen herinneren aan de voorspelling die zoo lichtzinnig in 1914 werd gedaan Duitschland was financieel noch economisch tegen een langdurigen oorlog opgewassen.

Inmiddels stellen wij vast, dat de oorlogvoerenden er aan beide zijden op uit zijn, *den oorlog zoo zuinig mogelijk te voeren.* Ze blijken dus wel degelijk te hebben ingezien, wat het overgaan tot bepaalde offensieven economisch aan de desbetreffende landen zou kosten, zonder wellicht militair tot eenig resultaat te leiden.

En zoo krijgen wij misschien een soort van passieven militairen oorlog, gebouwd op de verwachting, ofwel dat het moreele front op den duur zal bezwijken, ofwel dat zelfs zonder intensieven militairen oorlog, het economisch front ten slotte toch geen stand zal weten te houden.

Prof. Dr P. Heymans.

(Zie vervolg bovenaan 3e kol. blz. 19)

Drukkerij-Uitgeverij J. Van Mierlo-Proost
Steenweg op Mol, 12, Turnhout.

TIJDVERDRIJF

Oplossing Nr. 1.

VARIANTEN :

1) SEELAND + GRISSEN + ELS + BETE =
JUTLAND + GRIJPEN + ESP + BEET
2) CAB + BOEK =
KAR + RIEM
3) IJMKERS =
IEMKERS

Kruiswoordraadsel Nr 2

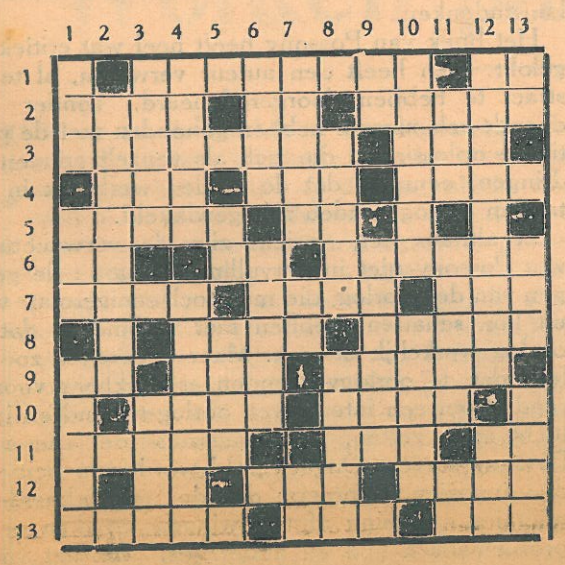

WATERPAS :

1. Stad in Anglo-Egyptisch-Soedan. — Muzieknoot.
2. Republiek in Zuid-Amerika. — Lookbol. — Lint of passement als versiering.
3. Sierplanten met blauwe, paarse, witte of rose klokbloemen. — Fransch bronzen vijfcentime-stuk.
4. Briefkast. — It. : broeder (... Angelico). — Achteruitging.
5. Feestdagen, gelukkige dagen. — Assyrisch-Babylonische zeegod.
6. Antoon Thiry. — Mi mol. — Knikker.
7. Gevechtswagen. — Stad bij de Maginotlijn. — Tijdrekening.
8. Cilindervormige middenblokken waarin de spaken der wielen zitten. — Koop en verkoop op de beurs.
9. Vierde muzieknoot. — Metalen stang, staaf. — De ..... van den eik (loof en takken).
10. Eerste slachtoffers van de menschelijke ijverzucht! — Anagram van NEES.
11. Valsche god. — Beginletters van een Belgische oudstrijders-vereeniging. — Verzachting van « wij ».
12. Thans. — Geitouw. — Kleinzeerig, zwaarmoedig.
13. Stad in Turkestan. — Gemeente in 't Z. van de prov. Luik. — Een ... sinaasappelen (kist van latten).

LOODRECHT :

1. Belgisch badstadje. — Modegek. — Onze munteenheid.
2. Hoofdstad van Medië, nu : Hamadan.
3. Kleine ronde pruim. — Vuurgod bij de oud-Indiërs.
4. Altijd groene heester met stekelpuntige bladeren. — Oostindische buffel, als trekdier gebruikt.
5. Besch. spreekv. voor « hij ». — Geef voedsel.
6. Voederrek in stallen, boven de krib. — Pijpendoorsteker van buntgras.
7. de ....., Vlaamsch letterkundige en tooneelschrijver (Roze Kate). — Voegw. — Laag tij.
8. Van « nemen ». — Zuurachtige alcoholische drank der Tartaren, uit melk verkregen.
9. Landbouwwerktuig. — Portugeesche eilanden in Afrika, ook « Vlaamsche eilanden » genoemd.
10. Kloosterzuster. — Gemeenzame bruine zangvogel.
11. Geplooide neerhangende halskraag of manchet (veroud.). — Van « bezinnen ». — Persoonl. voornw. 1e pers.
12. Metaal aanhechten of dichtmaken met lood en tin. — Hui.
13. Voorzetsel. — Lang, dun stuk hout. — Sigaarvormig luchtschip van het stijve type.

BIJ RAADSEL NR. 13.

Wij hebben ons afgevraagd waar zooveel inzenders de spelling **Benkoeloe** opgevischt hebben ? Wel geeft een kaartje bij Verschueren : **Bengkoelen.**

De **groenling** leek voor velen moeilijk te ontwaren. 'n Geval van mimicry ?

Daarentegen werd door sommigen een nieuwe geldige variant ontdekt in het woord **roer** (= lokvink, lokvogel) voor **roek.**

UITSLAG EN PRIJSWINNAARS.

Hier volgt de eindrangschikking van de afgeloopen trimestrieele competitie. De winnaars staan in kapitalen gedrukt : het zijn de eerste **elf** geclasseerden en **drie** andre door het lot aangewezen mededingers :

309 punten : K. VAN BRABANT, D.;
307 p. : F. PIERRET, St. G.-R.; P. VANDERDEELEN, St. G.-R.;
306 p. : P. WETS, St. G.-R.;
305 p. : F. THEYS, St. G.-R.;
304 p. : M. HAYEN, W.;
289 p. : L. ASPERSLAG, H.;
286 p. : A. SEELDRAYERS, A.;
285 p. : A. HUBRECHTS, A.;
284 p. : A. SEGHERS, V.;
283 p. : F. DENYS, R.;
282 p. : A. Verbist, D.;
281 p. : P. VAN HERREWEGHEN, P.;
277 p. : T. Renkin, St. L.-W.;
268 p. : P. Govaerts, St. T.;
267 p. : P. WIEDEL, R.;
263 p. : J. Claes, te velde;
255 p. : J. Schutters, te velde;
246 p. : L. Jordens, L.;
241 p. : A. Cooreman, te velde; J. Struyf, D.;
238 p. : H. Spileers, T.; A. Vanbergen, St. T.;
232 p. : H. De Coene, M.; J. Jans, St. N.; N. Laureys, N.;
226 p. : A. Vierendeel, te velde;
220 p. : I. Blavier, te velde; A. De Haseleer, A.; B. Lefèvre, O.;
215 p. : P. Luyckx, L.; J. Maes, te velde; J. Schreurs, L.;
211 p. : F. De Bruycker, A.;
210 p. : J. De Boodt, W.; M. Shaw, W.;
205 p. : R. VAN DEN ABEELE, St. M.-L.;
204 p. : J. Govaerts, B.; P. Segers, T.;
200 p. : A. Van der Donck, te velde;
196 p. : W. Lhoest, W.;
191 p. : Balt, A.;
188 p. : V. Gielis, K.o.d.B.;
186 p. : A. De Jaegher, S.; E. Tritsmans, L.;
184 p. : B. Doucet, L.; D. Verheyen, L.;
183 p. : M. Van Opstal, V.;
179 p. : J. De Schuytteneer, G.;
172 p. : M. De Vries, L.;
166 p. : J. Bonte, B.;
162 p. : J. Ariën, S.

BRIEVENBUS

A. VERBIST, D. — U hebt gelijk. Dat puntje komt in de plaats van « kil + la » (?!).

P. VAN HERREWEGEN, P. — Voorloopig niet. Misschien tegen a.s. Winter.

A. SEGHERS, V. — Akkoord voor **Sysele** (+1p.). Niet voor : **Zoerle** en **stanze. Inneme** + **mekaar** = **streel** + **elkaar** telde voor één variant. Dus : 19 p.

ERRATA. **In Nieuw Vlaanderen van 6 April zijn de oplossing en het kruiswoordraadsel verkeerd genummerd. Het nummer van de oplossing moet zijn 13 en dat van het kruiswoordraadsel 1. (Het eerste nummer dus van de tweede serie van dit jaar).**

LIJST DER PRIJSWINNAARS :

1. Karel VAN BRABANT, D.;
2. Frans PIERRET, St. G.-R.;
2. P. VANDERDEELEN, St. G.-R.;
4. Pieter WETS, St. G.-R.;
5. THEYS, St. G.-R.;
6. Marc HAYEN, W.;
7. L. ASPERSLAG, H.;
8. A. SEELDRAYERS, A.;
9. A. HUBRECHTS, A.;
10. A. SEGHERS, V.;
11. Frans DENYS, R.;
12. P. VAN HERREWEGHEN, P.;
13. Paul WIEDEL, R.;
14. Raf. VAN DEN ABEELE, St. M.-L.

Wij herhalen een laatste maal dat de oplossingen uiterlijk Vrijdag moeten verzonden worden. Deze welke ons later toekomen dan ZATERDAG morgen komen niet meer in aanmerking.

Onze hoopt reikt echter verder. Het is niet uitgesloten dat de verantwoordelijke staatshoofden leeren inzien, dat zij door de militaire krachtsinspanning de grens van het economisch mogelijke hebben overschreden, *dat zij derhalve een oorlog hebben ontketend die geen ware oorlog meer kan zijn.* En dit besef zou er hen waarschijnlijk toe brengen, *eindelijk aan te nemen, dat de oorlog niets meer kan oplossen,* dat de oorlog doelloos en onzinnig is geworden.

En zoo zal dan wellicht de oorlog ten einde loopen voordat het vreeselijke is gebeurd, dat ieder oogenblik op Europa's grond en in Europa's lucht kan losbreken. Gestrand op economische moeilijkheden zou de oorlog — en deszelfs einde — scherper, nog meer dan ooit, het belang van de economische problemen belichten. En wellicht zou dan ook de moed worden gevonden om die problemen terdege op te lossen. Want het bewijs is, dunkt mij, geleverd van de onmogelijkheid van een politieken, zooals trouwens ook van een socialen vrede, zonder economischen vrede.

Ik handelde over de rol van de economie in dezen oorlog. Wat ik U echter wou aantoonen, was de rol van de economie als vredesfactor. Moge de economie den oorlog overwinnen. Mogen de menschen die den vrede economisch zullen moeten vestigen, het leed van de laatste jaren, van de laatste maanden hebben begrepen. Zij zullen een taak van ontzagwekkende beteekenis hebben te vervullen.

Prof. Dr P. Heymans.

Tijdingen van het K.V.O.H.V.

(Vervolg van blz. 20).

Slotbeschouwingen.

Het door mij te behandelen onderwerp is daarmede zeker nog niet uitgeput. Ik had mij nog op het standpunt kunnen plaatsen van die Europeesche neutrale landen, welke eveneens, althans economisch, in een soortvan oorlogstoestand verkeeren. De kleine landen — omheen en tusschen de oorlogvoerenden — hebben immers ook militair en economisch moeten mobiliseeren en ook zij voelen aan den lijve, hoezeer de huidige oorlog — financieel en economisch — diep ingrijpt in het leven van de Natie, zelfs al is men niet direct bij den oorlog betrokken.

Ik had eveneens kunnen uitweiden over het strict economisch merkwaardige verschijnsel van de huidige samenvoeging van het Fransche imperium met het Britsche. Het gaat immers om een feit van verstrekkender beteekenis, dan alleen maar die van een technische modaliteit op gebied van economische oorlogvoering.

Maar niet alles kan immers binnen het bestek van een spreekbeurt worden behandeld.

Toch wensch ik, alvorens te besluiten, nog even de aandacht te vestigen op de economische gevolgen van dezen oorlog. Want een wapenstilstand of een vrede mogen het einde van den militairen oorlog inluiden, *economisch is de oorlog daarom nog lang niet geliquideerd..* Is aldus deze oorlog niet groontendeels een gevolg van de economische wanorde die den vorigen oorlog heeft overleefd ?

Ik heb het niet zoozeer over de financieele lasten, die op de oorlogvoerenden en tot zelfs op de Europeesche neutrale landen zullen blijven drukken; nochtans mag het belang ervan niet onderschat worden. Werd immers niet berekend, dat le oorlogsuitgaven op dit oogenblik 45% vertegenwoordigen van 's lands totaal normaal inkomen in Duitschland en ook in Engeland, terwijl Frankrijk zelfs tot 72% van zijn totaal normaal inkomen daaraan zou moeten besteden ?

Van nog grootere beteekenis acht ik de structureele wijzigingen die zich, in de schaduw van den Europeeschen oorlog, verder in 's werelds economie voltrekken, zooals dit ook tijdens den oorlog van 1914-1918 het geval is geweest.

En dan is er nog een tweede aspect, waarvan de beteekenis ons niet mag ontgaan. Een oorlogseconomie is een economie geheel beheerscht door de Overheid. In tegenstelling met den vorigen wereldoorlog, is dat beginsel thans van meet af aan erkend en doorgevoerd geworden, óók in de democratische landen. *In zake economisch beleid, heeft de oorlog dus onder de totalitaire en de democratische landen een soort van gelijkschakeling teweeggebracht.* Blijft die toestand een tijd lang aanhouden, dan zal, zelfs in de democratische landen, de terugkeer tot een vrije economie, waarin de Overheid ten hoogste nog maar alleen een suppletoire rol heeft te vervullen, met zeer veel moeilijkheden gepaard gaan.

Daarbij moeten trouwens de moeilijkheden worden gevoegd van een overgang van de oorlogseconomie, grootendeels berekend op militaire behoeften, naar een vredeseconomie. Vooral wanneer de vrede zou toelaten, dat definitief paal en perk worde gesteld aan de onzinnige militaire uitgaven, zou de aanpassing van zoovele bedrijven uit den sector van de bewapeningsindustrie aan weer zuiver economische behoeften, ontzagelijke problemen doen oprijzen.

***

Deze lange uiteenzetting is wel zeer fragmentarisch gebleven, zóó onoverzichtelijk immers is het onderwerp van de wisselwerking tusschen economie en oorlog. Mijn wensch is alleen, dat U van de rol van de economie in dezen oorlog een voldoend pregnant beeld zoudt overhouden; want overdrijving valt in dat opzich niet te vreezen : *in dezen oorlog blijkt de economische factor het definitief op den militairen te hebben gewonnen,* doordat alleen de uiterste verzorging van de economie het volhouden van den militairen oorlog mogelijk maakt. En misschien zelfs mogen wij ons, ter navolging van Possony, de vraag stellen, of de intensieve, volgehouden militaire oorlog economisch nog wel mogelijk is. Een ontkennend antwoord daarop zou ons allen met tevredenheid moeten stemmen. Want wanneer de economie den militairen oorlog aan banden legt, dan zal die militaire oorlog des te minder slachtoffers vergen.

(Zie vervolg onderaan voorgaande kolom.)